

mtatkki

Hungarian Academy of Sciences
Centre for Social Sciences
Institute for Minority Studies

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az
[Europeana felhasználói szabályzatát](#).

A KISEBBSÉGI KERESZTAL TÖRVÉNY-TERVEZETÉNEK ELVEI

Ez év januárjában alakult meg a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek közös fóruma a Kisebbségi Keresztal. Az addig végzett munkájáról áprilisban tájékoztató készült, amelyben a következő megállapítások szerepelnek:

^ Képviselteti magát benne minden jelentősebb létszámú kisebbségi szervezet, a hazai kisebbségek részéről /bolgár, cigány, horvát, német, román, szerb, szlovák, szlovén, zsidó/. A keresztal nyitott minden kisebbségi szervezet számára, pártsemleges kíván maradni és mentes mindennemű állami vagy egyéb külső befolyástól. Döntéseit konszenzussal hozza, ebből következően mindenki számára elfogadható kompromisszumokat keres a kisebbségeket érintő ügyekben, mivel minden szervezetnek vétőjoga van. Ez meghatározza a résztvevők felelősségét is a közös vélemény kialakításában.

A keresztal szóvivőket választott Hambuch Géza /Magyarországi Németek Szövetsége/ és Horváth Aladár /Roma Parlament/ személyében politikai, valamint dr. Bársony Jánost és dr. Kaltenbach Jenőt a jogi feladatok területén.

A keresztal létrejöttét meghatározta az a folyamat, hogy évek óta huzódott a magyarországi kisebbségek jogi helyzetének rendezése, a kisebbségi törvény megszületése. A kisebbségi szervezetek három éven belül már a negyedik olyan törvénytervezetet kapták kézhez az állami szervektől, amelynek kidolgozásában nem vettek részt. Alapvető problémáikra nem kaptak bennük választ, hiányoztak azok a jogi garanciák és szervezeti megoldások, amelyek egy ilyen törvényt ténylegesen jogszabálylyá tesznek.

A tervezetek nem tartalmaztak elfogadható megoldásokat a kisebbségek kulturális autonómiájának, érdekképviseletének biztosítására. Hiányoztak belőlük azok a gazdasági, jogi, hatásköri, szervezeti és képviseleti elemek, amelyek lehetővé teszik a kisebbségek egyenrangú partneri helyzetbe kerülését, és garantálják a továbbiakban a többséggel való surlódásmentes együttélést.

Mivel a Kerekasztal szervezetei úgy látták, hogy nemzeti érdek, a többség és a kisebbségek együttes érdeke, hogy színvonalas, mindenki számára alkalmas és elfogadható törvény szülessen, és nincs olyan felelős politikai tényező, párt Magyarországon, amelynek programja ellentétes volna elképzeléseikkel, úgy döntöttek, hogy kidolgoznak egy olyan tervezetet, amely megfelelő ezeknek a követelményeknek és közös érdekeknek: biztosítja a kisebbségek egyéni és kollektív jogait. Biztosítja ezek érvényesülését, feltételrendszerét, a kisebbségek önkormányzatát, kulturális autonómiáját és érdekképviselőtét."

Azóta elkészült a Kerekasztal által előkészített törvénytervezet első változata. E tervezet figyelembe vette az eddig e tárgyban készült hazai dokumentumokat, az ilyen tárgyú nemzetközi okmányokat és a hazai kisebbségek sajátos viszonyait.

A törvény-tervezet sarkalatos pontjai a következők:

- a./ a kisebbségek parlamenti képviselőinek biztosítása,
- b./ helyi és országos közjogi önkormányzati rendszer,
- c./ kulturális autonómia,
- d./ a kisebbségi kollektív jogok létszámarányhoz kötésének tagadása.

a./ A kisebbségek érdekei érvényesülésének elengedhetetlen feltétele a politikai akaratképzésben való részvételük intézményes biztosítása. Ez csak akkor tekinthető megoldottnak, ha képviselőik valamilyen intézményesített formában részt vehetnek a törvényhozásban. Világosan el kell különíteni egymástól az akaratképzésben, a politika-formálásban való részesedést, a már törvényi formába öntött politikai akarat végrehajtásában való közreműködéstől. Éppen ezért az un. ombudsman /nemzeti és etnikai kisebbségek országgyűlési biztosa/ nem helyettesíti és nem pótolja a törvényhozási képviselőt, még időlegesen sem. A képviselő konkrét modelljét illetően a különböző érdekek egyeztetésére viszonylag gazdag

formai választék áll rendelkezésre. Meggyőződésem szerint található ezek között olyan, amelyben az összes érdekelt közös nevezőre juthat.

b./ Az Alkotmány 68. § /4/ bekezdés lehetővé teszi, hogy a nemzeti és etnikai kisebbségek helyi és országos önkormányzatot hozzanak létre. Miután az alkotmány nem az egyesülési joggal együtt /63. §/, hanem külön szól e jogról, nyilvánvaló, hogy itt nem az egyesülési jog kisebbségi vetületéről van szó. Vagyis a kisebbségi önkormányzat nem "magánegyesület", hanem köztestület, bizonyos közjogi jogositványokkal, hasonlóan a helyi önkormányzatokhoz. Ezt a tételt erősíti meg a 68. § /1/ bekezdés is, amely szerint: "A Magyar Köztársaságban élő nemzeti és etnikai kisebbségek részesei a nép hatalmának: államalkotó tényezők."

Az eddigi törvény-tervezetek többségétől eltérően, tehát a fenti elv azt jelenti, hogy a kisebbségekkel kapcsolatos állami közhatalom a kisebbségek által létrehozott /országos és helyi/ önkormányzatok birtokába kerül. Az állam - a helyi önkormányzathoz hasonlóan - a törvényi szabályozás és a törvényességi felügyelet jogát tartja fenn magának.

c./ A b./ pont alatt felvázolt önkormányzat tartalmilag nem területhez és az azon élő közösség közügyeinek intézéséhez, hanem a többségtől elsősorban kulturális alapon különböző közösség/ek/ különleges szükségleteinek kielégítéséhez kapcsolódik. Éppen ezért nevezzük kulturális autonómiának. A kulturális autonómia szervezetenként mindazon intézményeket jelenti, amelyek létrehozása és működtetése nélkülözhetetlen e különleges szükségletek kielégítéséhez. Ilyenek: az oktatási rendszer, a kulturális intézmények /tudományos kutatóközpont, kiadó, könyvtár, színház stb./ tömegkommunikációs eszközök /elektronikus és írott sajtó/.

Funkcionális szempontból pedig a kulturális autonómia az ezen intézmények létrehozásával és működtetésével kapcsolatos jogositványok összességét jelenti. Megjegyzendő, hogy a felsorolt intézményeket nem célszerű elszakítani az ország hasonló intézményhálózatától, ezért a formák e "kettős kötődés" kereteit kell hogy biztosítsák.

d./ Közép-Kelet-Európa, főleg közelmúltját tekintve, kisebbségi szempontból /is/ speciális régió. Az elmúlt évtizedek eseményei és azok ma is élő hatása lehetetlenné teszi a kisebbségi jogok arányszámokhoz való kötését. A hazai kisebbségi szervezetek ezt egyöntetűen elutasítják. Az ilyen témájú tudományos kutatás bevallottan "eredménytelen", amennyiben elismeri, hogy a hazai kisebbségek száma, így számaránya kielégítő pontossággal sem lokálisan, sem országosan nem állapítható meg. Éppen ezért a Kerekasztal törvénytervezete a kisebbségi jogok feltételül nem bizonyos népességarányok meglétét, hanem a szervezettség-minőségét szabja meg, azaz a helyi, illetve az országos önkormányzat megalakulásával egyidejűleg a kisebbségi jogok alanyává válik.

Az említett sarokpontok által körülhatárolt területen, a részletkérdéseket illetően - a képviselettel kapcsolatban említettekhez hasonlóan - számos lehetőség adódik az érdekek egyeztetésére.

Budapest, 1991. május 14.

dr. Kaltenbach Jenő

T Ö R V É N Y T E R V E Z E T

KA.

A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK JOGAI RÓL

22. § ~~am~~ ~~nyilvános~~ ~~közvetlen~~

5. §. ~~nyilvános~~ ~~közvetlen~~
5. §. E. ~~nyilvános~~ ~~közvetlen~~
18. §. ~~nyilvános~~ ~~közvetlen~~
27. §. ~~nyilvános~~ ~~közvetlen~~
22. §. ~~nyilvános~~ ~~közvetlen~~
31. §. ~~nyilvános~~ ~~közvetlen~~
143. §. ~~nyilvános~~ ~~közvetlen~~

Preambulum

A Magyar Köztársaság Országgyűlése, az Alkotmányban rögzített elvekből és a nemzetközi jog szabályaiból kiindulva kinyilvánítja, hogy a nemzeti és etnikai önazonossághoz való jogot, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségek sajátos közösségi és egyéni jogait az egyetemes emberi jogok szerves részének tekinti és tiszteletben tartásuknak Magyarországon érvényt szerez.

/Variáció: kiegészíteni az első bekezdést:

teszi ezt követve a magyar történelem legnemesebb hagyományait és értékeit, a népek és nemzetek közötti megértés és baráti együttműködés elősegítésének szándékával, a demokrácia és a humanizmus iránti elkötelezettsége jegyében./

Figyelembe véve, hogy az önkormányzatok a demokratikus rendszer alapját képezik, lehetővé teszik az állampolgárok közvetlen részvételi jogát a közügyek intézésében, a kisebbségi önkormányzatok létrehozását és tevékenységét, az Országgyűlés a kisebbségek sajátos jogai érvényesítése alapfeltételnek tekinti.

Kinyilvánítja, hogy a Magyarországon élő nemzeti, etnikai és nyelvi kisebbségek történeti hagyományait, nyelvét, tárgyi és szellemi kulturáját, valamint nemzeti sajátosságaik egészét az egyéni és közösségi önazonosság nélkülözhetetlen feltételének tartja. A kisebbségek sajátosságait különleges értéknek tekinti, védelmük biztosításait törvénybe foglalja, és megőrzésükre, valamint további hatékony gyarapításukra szólít fel mindenkit.

Az egyenlőség és a szolidaritás eszméinek az aktív kisebbség-védelem elveinek kinyilvánításakor az Országgyűlést az elfogadott egyetemes és európai jogi és erkölcsi normák figyelembevételével a kisebbségek iránti megbecsülés, az erkölcsi és a történelmi értékek tisztelete, a kisebbségek és a magyar nemzet közös létérdekeinek állhatatos képviselése vezette.

Az Országgyűlés kinyilvánítja, hogy a magyarországi nemzeti, etnikai és kisebbségeket a politikai, gazdasági és kulturális pluralizmus tevékeny részeseinek, érdekképviselői és művelődési szervezeteiket a társadalom fontos részének tekinti. Méltányosnak és helyesnek tartja, hogy számukra különleges jogokat biztosítson a kisebbségi helyzetből fakadó hátrányok ellensúlyozása érdekében.

E jogok összessége nem a többség adománya és nem a kisebbség kiváltsága. Forrásuk nem a nemzeti, etnikai és kisebbségek száma, hanem a természetes másság tisztelete. Tekintve, hogy csak céljaik szerint minőségileg különböznek a többséget is megillető jogoktól, összességüket és biztosíté-

kaikat, valamint a kisebbségek védelmét az Országgyűlés egységes törvényben foglalja rendszerbe és hirdeti ki az alábbiak szerint:

ÁLTALÁNOS RÉSZ

I./ fejezet

Alapelvek és értelmező rendelkezések

1. §.

A Magyar Köztársaság Alkotmánya, a nemzeti és etnikai kisebbségeket államalkotó tényezőnek tekinti. Ebből következően a Magyar Köztársaság jogrendjébe ütköző cselekménynek minősül a nemzeti és etnikai kisebbségek hátrányos megkülönböztetése, a velük szembeni kirekesztő magatartás és a többség és kisebbség közötti egyenrangú partneri viszony megsértése.

A nemzeti és etnikai önazonossághoz való jog alapvető emberi jog, amely egyéneket és közösségeket egyaránt megillet.

2. §.

A Magyar Köztársaság Alkotmánya alapján a nemzeti és etnikai kisebbségeknek joguk van helyi és országos önkormányzat létesítésére.

A nemzeti és etnikai kisebbségek önkormányzatbeli demokratikusan választott köztestületek. Ezen önkormányzatok a kisebbsé-

ségek érdekeinek védelmére és képviselésére, valamint kulturális autonómiájuk gyakorlására szolgálnak.

E feladataik ellátása érdekében a jelen törvény szabályozza létrehozásuk módját, jogait, kötelezettségeiket, működési feltételeiket, kapcsolataikat az állam egyéb szerveivel, valamint közhatalmu jogosítványaik körét.

3. §.

E törvény értelmében nemzeti és etnikai kisebbség minden olyan csoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, tagjai a lakosság többi részétől nemzeti vagy /etnikai/ sajátosságaikban különböznek, és olyan összetartozástudatról tesznek bizonyosságot, amely saját kulturájuk, hagyományaik, nyelvük megőrzése és történelmileg kialakult közösségek sajátos érdekeinek védelmére irányul.

4. §.

A kisebbségi kollektív jogok gyakorlásában való részvétel feltétele a magyar állampolgárság.

A magyar állampolgárral egy tekintet alá esnek azok a magyar állampolgársággal nem rendelkező személyek, akik legalább 5 éve állandó jelleggel, életvitelszerűen Magyarországon tartózkodnak és állandó tartózkodási engedéllyel rendelkeznek.

II. Fejezet

Egyéni kisebbségi jogok

5. §.

Valamely nemzeti, etnikai vagy nyelvi csoporthoz, kisebbséghez való tartozás vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga.

E jog csorbitása, illetőleg egyén nemzeti, etnikai kisebbséghez való tartozása miatti megsértése, illetőleg hátrányos megkülönböztetése esetén az állam köteles a jog eszközeivel fellépni az ilyen magatartásokkal szemben.

6. §.

A Magyar Köztársaság a társadalmi, gazdasági, kulturális és egyéb területeken megfelelő és hatékony intézkedésekkel biztosítja a nemzeti és etnikai kisebbségekhez tartozó személyek számára az emberi jogok és alapvető szabadságok egyenlő és teljes alkalmazását.

7. §.

A Magyar Köztársaság nem követ, nem ösztönöz és nem támogat olyan politikát, amely a kisebbséghez tartozók asszimilációját célozza.

8. §.

Nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó minden személynek joga van a hátrányos megkülönböztetés elleni védelemre, valamint kisebbségi jogainak sérelme esetén érdekvédelemre és érdekképviselőre.

9. §.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó személynek joga van a politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális esélyegyenlőségre.

Joga van a törvény előtti egyenlőségre, joga van kereset indításához, kisebbségi mivoltából keletkező sérelem vagy hátrányos megkülönböztetés esetén.

Joga van arra, hogy kisebbségi mivoltával kapcsolatos jogvitás ügyekben pártatlan, elfogulatlan bíróság ítéljen. Ehhez az igazságszolgáltatási eljárásban kérésére különleges garanciák illetik meg.

10. §.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó állampolgároknak joguk van a politikai életben való részvételhez, kisebbségi egyesületek valamint önkormányzat létesítéséhez.

Nem magyar állampolgárságu személyek esetében egyéb törvények illetőleg a kisebbségi önkormányzatok esetében jelen törvény

4. §-sa az irányadó.

11. §.

A Magyar Köztársaság nem követ, nem ösztönöz és nem támogat olyan politikát, amely részben, vagy egészben kisebbségek által lakott területek etnikai viszonyainak megváltoztatására irányul, vagy ezt eredményezi.

A közigazgatási egységek határainak megvonásánál területfejlesztési és ipartelepítési tervek kidolgozása során kötelezettséget vállal a kisebbségek által lakott területek kapcsolatai, gazdasági érdekei és kialakult hagyományai kellő figyelembevételére.

Védelmet biztosít az erőszakos ki és áttelepítés minden formájával szemben.

12. §.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó személyeknek joguk van családi kapcsolataik ápolásához, a család intézményének és egységének védelméhez, a családra vonatkozó kisebbségi hagyományok tiszteletben-tartásához, családi ünnepeinek /pl. esküvő, stb./ anyanyelven történő megtartásához.

13. §.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó minden személynek joga van nevéhez, ennek az anyanyelve szabályai szerinti használatához és a hivatalos okmányokban való feltüntetéséhez.

14. §.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó személynek joga van az anyanyelvéhez. Azt szóban és írásban szabadon használhatja a köz-és magánélet minden területén.

Hivatali és bírósági eljárás során az anyanyelv használatából eredő többletköltségek /tolmács, fordítás/ az államot terhelik.

15. §.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó személynek joga van a kisebbség nyelvének, történelmének, kulturájának és hagyományainak megismeréséhez valamint továbbadásához.

A kisebbséget megilleti a jog: vallásának zavartalan gyakorlásához, az anyanyelvi oktatáshoz és művelődéshez, a közélet alapvető információinak anyanyelven történő megismeréséhez.

16. §.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó személy-azonos feltételek megléte esetén - előnyt élvez a kisebbségi ügyekkel foglalkozó állások, közhivatalok betöltésénél.

17. §.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó személyeknek joguk van az anyanemzettel/nemzetekkel, vagy a más országokban élőazonos etnikumu, vagy anyanyelvű személyekkel, vagy kisebbségi szervezetekkel kapcsolatot létesíteni és fenntartani.

Joguk van tanulmányaikat olyan országokban folytatni, ahol anyanyelvükön oktató egyetemek illetve főiskolák működnek. Az itt nyert okleveleket a Magyar Köztársaságban szerzett megfelelő oklevéllel egyenértékűnek kell tekinteni.

18. §.

A nemzeti és etnikai önazonossághoz való jog, illetőleg az ilyen kisebbséghez való vállalása és kinyilvánítása nem zárja ki a kettős kötések elismerését és az ehhez való jogot, valamint a kisebbségi identitása megváltoztatásának szabadságát is tartalmazza.

III. fejezet

Kollektív kisebbségi jogok

19. §.

A kisebbségi önazonosság megőrzése, ápolása, megerősítése és továbbadása a nemzeti és etnikai kisebbségek elidegeníthetetlen közösségi joga.

20. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek kollektív joga történelmi hagyományainak, nyelvének tárgyi és szellemi kulturájának gyarapítása.

21. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségek közösségei a kisebbség és a magyar nemzet közös létérdekeinek képviselője, a szolidaritás elve, a partneri viszony és az egyenlőség elve alapján tevékenykednek.

22. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek kollektív joguk van - a törvény szabályai alapján - önkormányzatok helyi és országos szintű létesítésére.

A kisebbségi önkormányzatok közjogi önállóságát az Alkotmány szavatolja.

A nemzeti és etnikai kisebbségi önkormányzat testületei önálló jogi személyek, alapszabályukat a törvény keretei között maguk határozzák meg, vagyonukkal önállóan gazdálkodnak. A nemzeti és etnikai kisebbségek önkormányzatainak fenntartására és feladatai ellátására - jelen törvény szabályai szerint - az állam köteles az anyagi feltételeket méltányosan biztosítani.

23. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségek kolléktív joga, hogy sajátos kisebbségi érdekeiket - a jelen törvényben meghatározott formában - az államélet különböző területein képviseljék és érvényre juttassák önkormányzataik útján.

Önkormányzatain keresztül joga van kifejtteni a véleményét a kisebbség sorsát befolyásoló állami döntések tervezeteiről és joga van véleményét nyilvánosságra hozni.

Önkormányzatain keresztül joga van fellépésre a kollektív érdekek védelme, illetve egyedi kisebbségi jogot sértő cselekmények esetén. Az ilyen ügyekben joga van kérésére speciális összetételű bíróság eljárására.

Kisebbségi kollektív, vagy egyéni jogot súlyosan sértő cselekmények esetén, amennyiben a hazai jogorvoslati lehetőségeket már kimerítette, és megoldást nem talált, önkormányzata útján joga van nemzetközi választott bírósághoz fordulni jogvédelemért. A Magyar Köztársaság kötelezettséget vállal arra, hogy tiszteletben tartja a pártatlan nemzetközi választott bíróság ítéletét, és ennek érvényét szerez.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó állampolgárokat önkormányzataikon keresztül lakóhelyükön e törvényben foglalt speciális jogositványok illetik meg.

24. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek joguk van önkormányzataikon keresztül kisebbségi kulturális, népjóléti, oktatási,

vallási, sport, érdekvédelmi, stb. intézmények fenntartására és működtetésére.

25. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek kollektív joguk van kommunikációs egyenjogúságra, esélyegyenlőségre. E jogok érvényesítésére a Magyar Köztársaság kötelezettséget vállal a kisebbségek önkormányzatai felé.

26. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek kollektív joguk van az anyanyelvben történő alsó, közép és felsőfoku oktatásra, illetve arra, hogy oktatási intézményekben megismerkedjen kisebbsége történelmével, kulturájával, hagyományaival.

A Magyar Köztársaság kötelezettséget vállal e jogok érvényesítésére.

27. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségek kollektív joga anyanyelvük fejlesztése, ápolása és védelme. Ennek keretében joguk van a kisebbségi nyelvjárások elismerésére is.

28. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek kollektív joga van a

kisebbségi kultúra fenntartására és fejlesztésére. Joga van az ehhez szükséges alapintézmények /egyetemi, iskolai tan-
székek, levéltárak, könyvtárak, muzeumok, színházak, művelő-
dési központok, művészeti együttesek/ létesítéséhez és fenn-
tartásához. Joguk van arra, hogy ezeket az intézményeket az
állam közvetlenül, vagy a kisebbségi önkormányzat útján finan-
szirozza.

29. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek kollektív joguk van
kisebbségi rendezvényeik zavartalan megtartására, kulturális
és építészeti emlékeik, hagyományaik megőrzésére, ápolására
és népszerűsítésére, jelképek használatára, ünnepek megülé-
sére. Joguk van a kisebbséghez tartozó, vagy annak érdekében
alkotó kiemelkedő személyiségek emlékének megőrzésére, ki-
sebbségi történelmi emlékhelyek, emlékművek létesítésére és
fenntartására, ott megemlékezések tartására.

Joga van a kisebbséghez tartozó, vagy annak érdekében tevő-
kenykedő kiemelkedő alkotó tevékenységet végző személy kitün-
tetésére.

E kollektív jogokkal a kisebbségek önkormányzataik útján
élnek.

30. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek kollektív joguk van gaz-
dasági és települési esélyegyenlőségre. Az e téren meglévő ki-

Handwritten notes:
Kisebbségi jogok
1992. évi LXV. törvény
10. cikk

sebbségi hátrányok felszámolására az állam pozitív diszkriminációs gyakorlatra vállal kötelezettséget.

31. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségeknek joguk van sajátos kollektív érdekeik megjelenítésére és képviseletére a Parlamentben, valamint egyéb állami szervek előtt. E jogositványokat a kisebbségek önkormányzataik útján gyakorolják.

32. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségek közösségeit, szervezeteit és képviseleteit kollektív módon megilletik az információk és adatok védelmének joga. Beleegyezésük nélkül tilos róluk adatok gyűjtése illetőleg közzététele.

33. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségek kollektív joga kapcsolatot tartani nemzetközi kulturális, kisebbségi és jogvédő szervezetekkel, illetve a kulturális autonómia és az érdekképviselet területén olyan államok szerveivel, amelyekben a kisebbségi etnikum többséget alkot, és más államokban működő hasonló kisebbségi szervezetekkel.

34. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok gyakorlása nem irányulhat az állam szuverenitása, területi épsége a közrend, a

Betoldások a hiányzó 35., 36., 79., és 80., § által
kihagyott számok /33 oldal hiányzik/ helyére

Hiánypótlás:

Tervezet 3. oldal 1/b /jövőben2. §/

Minden nemzeti és etnikai kisebbségnek joga van arra, hogy nemzeti vagy etnikai közösségnek tekintsék. Mint ilyen közösségnek, joga van a fennmaradásra, az ehhez szükséges feltételekre, védelemre és jogokra, és ezek gyakorlására. Joga van a szülőföldhöz, ennek a jogának elismeréséhez és oltalmához.

1/c /a jövőben 3. §./

A Magyar Köztársaság mindenki számára, bármely megkülönböztetés - nevezetesen etnikum, bőrszín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni-, születési-, vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja az egyéni nemzeti és etnikai kisebbségi jogok gyakorlását.

15/ b § /8. old. betoldás későbbi 16.§./

A kisebbségi állampolgárnak joga van az e minőségéből keletkező információk védelmére. Hivatalos adatba kisebbségi származásra, hovatartozásra és meggyőződésre vonatkozó adatot nem szabad felvenni

E rendelkezés nem vonatkozik az olyan nyilatkozatokra, illetőleg hivatalos okiratokra, amelyek a kisebbségi jogok érvényesítését, gyakorlását szolgálják.

A hivatalos okiratban szereplő ilyen adatokról csak az érintett személy, - vagy halála után - egyenesági rokona részére adható tájékoztatás.

A 8. oldal 14§. kiegészül a következőkkel

Az országgyűlésben a nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó képviselő anyanyelvét használhatja. Az erre vonatkozó részletes szabályokat a Házsabály tartalmazza.

A helyi önkormányzat képviselőtestületében a kisebbségi képviselő /1990LXIV. tv. 48,-50.§/ joga van arra, hogy anyanyelvét használja. A felszólalás szövegét, vagy tartalmi kivonatát az ülés jegyzőkönyvéhez mellékelni kell.

Kisebbségi lakosság esetén a helyi önkormányzat képviselőtestülete úgy dönthet, hogy jegyzőkönyveit és a határozatokat a magyar mellett az adott kisebbség nyelvén is vezeti, illetőleg megszóvegezi.

KÜLÖNÖS RÉSZ

IV. fejezet

A nemzeti és etnikai kisebbségek

helyi önkormányzata

37. §.

A helyi kisebbségi önkormányzat alakításának kezdeményezéséhez legalább 1 éve helyben lakók 30 nagykorú személy /lásd 4. §./ adatokkal ellátott /név, lakcím, személyi igazolvány száma/, aláírt és a cél megjelölését tartalmazó kezdeményező okiratának benyújtása szükséges a területi választási bizottság részére.

Amennyiben az állami népszámlálás adatai szerint a település szavazó polgárai közül legalább 50 fő nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozónak vallotta magát, a területi választási bizottság köteles felhívással fordulni a területi önkormányzat létrehozása érdekében. Ilyen esetben a bizottság köteles az egyéni jelentkezők javaslatát átvenni és 30 fő esetén a választás előkészítését elrendelni.

Egymással szoros közigazgatási és területi kapcsolattal rendelkező vagy szomszédságban lévő, önálló települési önkormányzatokkal rendelkező választókerületek esetében mód van arra, hogy egyesített /több településre kiterjedő/ kisebbségi

önkormányzat jöjjön létre az 1./ bekezdésben meghatározott kezdeményezés alapján. Ebben az esetben a bejelentők nyilatkozatának ezt a tényt is tartalmaznia kell.

38. §.

Az előzőekben ismertetett feltételek fennállása esetén a területi választási bizottság kiírja a helyi kisebbségi önkormányzati választásokat, és hirdetményt tesz közzé a jelölés lehetőségéről, a helyben szokásos módon, illetőleg ezt kiegészítve a kisebbség által sűrűn látogatott közintézményekkel, lakóterület résszel, egyéb nyilvános fórummal.

39. §.

A helyi kisebbségi önkormányzati választás előkészítésére a területi választási bizottság kisebbségi önkormányzati választási bizottságot küld ki.

A kisebbségi önkormányzati választási bizottság felelős a jelölések átvételéért, a szavazás törvényes lefolytatásáért és a mandátumok átadásáért.

40. §.

Helyi önkormányzati tagságra jelölt személy akkor kerülhet fel a választási listára, ha 15 választói jogosultsággal rendelkező személy erre írásban, megfelelő formában /név, lakcím, személyi igazolvány szám, aláírás, dátum, célmegjelölés/ javaslatot tesz.

Egy személy csak három jelöltet javasolhat a helyi kisebbségi önkormányzatba.

41. §.

A helyi kisebbségi önkormányzati testület létszáma 9 fő. Érvényes önkormányzati választás akkor írható ki, ha legalább 9 fő érvényesen felvehető a jelölő listára.

A jelöltek névsorát a szavazás előtt 3 héttel az önkormányzati választási bizottság köteles nyilvánosságra hozni, illetve kihirdetni. A jelölések érvényességének megállapítása után a törvényes feltételek megléte esetén a bizottság kiírja a kisebbségi önkormányzati választást.

42. §.

A helyi kisebbségi önkormányzati választás költségeit a települési önkormányzat /önkormányzatok/ köteles fedezni. E költségeket a központi költségvetés a helyi önkormányzatoknak köteles visszatéríteni.

A települési önkormányzat gondoskodik a kihirdetésről és költségeiről, a választási bizottság költségeiről, a választási helyiségről és a szükséges eszközökről, nyomtatványokról és információkról.

A listára kerülő jelöltek számára személyenként költségtérítést biztosít, a helyi önkormányzati képviselők választásáról szóló törvénynek megfelelő mértékben.

43. §.

A helyi kisebbségi önkormányzati választás titkos.

Csak a listán szereplő jelöltre lehet érvényesen szavazni. A jelöltek közül a legtöbb szavazatot kapott 9 fő lesz az önkormányzati testület tagja.

A szavazás akkor érvényes ha legalább 50 érvényes szavazat érkezett a helyi kisebbségi önkormányzati listára.

44. §.

Amerenyiben a helyi kisebbségi önkormányzati választásokat a települési önkormányzati választásokkal egy időben, együtt rendezik meg, a szavazásra jogosult személyek kívánságára a kisebbségi önkormányzat szavazó listáját is megkapják. Ezzel szavazhatnak az önkormányzati jelöltekre oly módon, hogy a listáj szereplők közül /ABC-sorrendben feltüntetve/ annyi jelöltet húznak ki, hogy a listán 9 jelölt neve maradjon.

Külön rendezett helyi kisebbségi önkormányzati választás esetén csak azokat az állampolgárokat hívjuk fel szavazni nyilvánosság előtt akiket a helyi kisebbségi önkormányzati választás érint.

A választási bizottság ellenőrzi a választásra megjelent szavazók jogosultságát a személy igazolványból illetőleg egyéb azonosító dokumentumból /tartózkodási engedély/ és az ismételt szavazás kiküszöbölése céljából jegyzékbe veszi a szavazót.

Az így létrejött jegyzék titkos, abba a választási bizottság tagjain kívül csak a bíróság tekinthet bele.

A jegyzék a választási eredmény hivatalos megállapításául /eredmény megállapítása + 15 nap fellebbezési idő/ lepecsételt borítékban kell tartani, majd közjegyző jelenlétében kötelező megsemmisíteni. A megsemmisítésről a választási bizottság elnöke büntetőjogi felelősséggel tartozik. A jegyzék államtitoknak

min sül.

A szavazatok leadásánál valamint összeszámlálásánál a listára felvett jelöltek egy-egy megbizottja jelen lehet, de nem befolyásolhatja a szavazást vagy a számlálás folyamatát. Észrevételt csak írásban tehet, melyet a bizottság köteles a jegyzőkönyvhöz csatolni. Befolyásolási kísérlet esetén a bizottság elnöke köteles a megbizottat eltávolítani a szavazóhelyiségből. Ennek tényét a jegyzőkönyvben az eset leírásával együtt szerepeltetni kell. Egyebekben a szavazás módja megegyezik a települési önkormányzati választásoknál alkalmazandó szabályokkal.

45. §.

A helyi önkormányzat a jelöltek számára elképzeléseik és programjuk ismertetésére, egyenlő feltételek alapján a helyben szokásos módon /helyi sajtó, kábeltelevízió, falragasz, gyűlésterem, stb./ ingyenes fórumot biztosít.

46. §.

A helyi kisebbségi önkormányzati választási bizottság a szavazás eredményét haladéktalanul közli az érintett jelöltekkel és a nyilvánossággal. A választás törvényességével kapcsolatosan benyújtott kereset esetén 15 napon belül bíróság dönt. Az eredmény közlésének tartalmaznia kell a szavazásban részt vettek számát, érvényes szavazatot leadók számát jelöltekre leadott szavazatok, megválasztott jelöltek nevét. A hivatalos eredmény kihirdetését követő 15 napon belül a bizottság kiadja az önkormányzat megválasztott tagjainak a mandátumokat.

47. §.

A mandátumok kiadását követő 6 napon belül az önkormányzati választási bizottság köteles összehívni a megválasztott kisebbségi önkormányzati testületet.

48. §.

A helyi kisebbségi önkormányzati testület mandátuma a következő települési önkormányzati /országos/ választás időpontjáig tart. Ez alól kivétel ha a kisebbségi önkormányzati testület kimondja saját feloszlását /működésképtelenség, kilépés, lemondás, stb/. Ebben az esetben új helyi kisebbségi önkormányzati választásokat kell kiírni.

Az önkormányzati testület tagjainak kiesése /halál, lemondás, stb./ esetén a választásokon mandátumhoz nem jutó jelöltek közül a legtöbb szavazattal rendelkező lép a kiesett tag helyére a testület tagjai közé.

49. §.

A helyi kisebbségi önkormányzati testület a törvény keretei között maga határozza meg az alapszabályát. A testület megválasztja szószólóját a települési önkormányzatba és képviselőjét az országos kisebbségi önkormányzati testületbe.

A helyi kisebbségi önkormányzat

jogosítványai

50. §.

A helyi kisebbségi önkormányzati testületnek a települési önkormányzattal szemben e törvény alapján sajátos érdekképviseleti és érdekvédelmi jogosítványai vannak.

E jogosítványait a kisebbségi önkormányzat általában szószólója útján gyakorolja.

51. §.

A települési önkormányzat tevékenységi területén a kisebbség ügyeiben a kisebbség szószólója egyetértési és kifogásolási joga van, de a települési önkormányzati testületben - ezen a joggon - szavazati joggal nem rendelkezik.

52. §.

A települési önkormányzati testület elé kerülő tervezeteket, javaslatokat előzetes véleményezési lehetőséget biztosítva meg kell küldeni a szószólónak. A kisebbség érdekeit alapvetően befolyásoló döntés előtt az előterjesztőnek a szószólóval egyeztetési kötelezettsége van, ahol az előterjesztésben vitás esetben mindkét álláspontot kötelező ismertetni. A kisebbség érdekeit alapvetően befolyásoló döntésnél a kisebbségi szóvivőnek egyetértési joga van.

Amennyiben az egyeztetés elmarad, illetve nem jött létre egyeztetés, a szóvivő a kisebbségi önkormányzat nevében hatalmasztó hatályu kifogással élhet.

53. §.

A kifogást a közigazgatási bíróság kisebbségi tanácsa tárgyalja, illetve dönti el. A bíróságban az adott kisebbség által delegált ülnökök az eljáró tanács létszámának 50%-át kell kitennie, így a közigazgatási bíróság 4 tagu bírósági kollégiuma hoz ítéletet az ügyben. Egyéb kérdésekben a bírósági illetéleg eljárási törvény az irányadó /pl. érdekelttség, kizárás, stb/

A bíróság határozatában helyt ad vagy elutasítja a kifogást. Amennyiben a kifogást megalapozottnak találja, a települési önkormányzat határozatát megsemmisíti.

54. §.

A kisebbség alapvető jogait érintő kifogás elutasítása esetén a Legfelsőbb Bíróság közigazgatási kisebbségi bírósági tanácsához fordulhat a kisebbségi önkormányzat fellebbezésével. Amennyiben így sem nyer jogorvoslást és az eset sulya, diszkriminativ volta ezt indokolja nemzetközi bíróság segítségét is igénybe veheti.

55. §.

A kisebbségi önkormányzat szószólójának joga van a helyi gyámhatósági /árvaszéki/ döntésekkel szemben az előzőekben ismertetett kifogás érvényesítésére - a szülők kérésére - abban az

esetben, ha a hatósági döntés eredménye alapján a gyermek a kisebbségi családból ideiglenesen vagy véglegesen kikerülne.

56. §.

A kisebbségi önkormányzat szószólójának a települési önkormányzat tagjaival egyezően az önkormányzat minden iratába iratbetekintési joga van a szükséges titoktartás kötelezettsége mellett.

A kisebbségi önkormányzat szószólója képviseleti munkájának segítésére szakértőt vehet igénybe. A szakértő munkáját a települési önkormányzat - a szükséges információk biztosításával köteles segíteni.

57. §.

A szószólónak a települési önkormányzati testületekben fel szólalási és interpellációs joga van. Előterjesztést, javaslatokat tehet, vizsgálatot, eljárást kezdeményezhet, szabályozást javasolhat. A kisebbségi jogokat és jogos érdekeket érintő kezdeményezése elutasítása esetén indoklással ellátott kifogással élhet a bíróság előtt.

58. §.

A kisebbségi önkormányzati szószóló a települési önkormányzat által kinevezett tisztségviselők és alkalmazottak személyét illetően kisebbségijogsérelmet okozó súlyos elfogultság észlelése esetén személyükkel szembeni indoklással ellátott kifogást tehet /pl. iskola igazgató, rendőrkapitány, orvos, kulturális intézmény vezetője, stb./

A kifogást elsősorban a helyi önkormányzatnál terjeszthető elő. Annak elutasítása esetén a közigazgatási bíróság kisebbségi tanácsa jogosult elbírálni.

59. §.

Kisebbség-sértő, diszkriminatív hatósági intézkedés eljárás gyanúja esetén, vagy kisebbséghez tartozó állampolgár, kollektíva e minőségében való sérelme, vagy kisebbségi önkormányzat sérelme esetén a kisebbségi szószólónak a testület nevében joga van jogsegélyért bírósághoz fordulni, illetve ott fellépni.

A bíróság összetételére ilyen esetben az autonómia kérésére speciális szabályok vonatkoznak, /kisebbséghez és többséghez tartozó bírák, vagy ülnökök, 4-tagú tanácsban fele-fele arányban vesznek részt a döntésben/.

60. §.

A települési önkormányzat köteles a kisebbségi önkormányzat kérése alapján biztosítani működési területén a kisebbségi tanulók anyanyelvi oktatásának lehetővé tételét önálló, vagy társult oktatási intézményben, illetőleg kevés számú jelentkező esetén fakultáció körében programozott oktatással, /rádió, videó, TV, oktató gép/. A települési önkormányzat köteles pénzalapot biztosítani a kisebbséghez tartozó nem magyar anyanyelvű gyermekek nyelvi és kulturális másságából eredő oktatási hátrányainak kompenzálásához szükséges kiegészítő fakultatív oktatásra, korrepetálásra, házitánításra amennyiben nem megvalósítható a rendes iskolai kisebbségi nyelvű oktatás. E feladatokat a kisebbségi önkormányzat a költségeknek a helyhatóság által történő biztosításával átvállalhatja.

61. §.

A helyi kisebbségi önkormányzat - a települési önkormányzat költségviselése mellett, közös megállapodásuk alapján - vállalhatja a kisebbségi kultúra és nyelv ápolására hivatott helyi művelődési intézmény létesítését és fenntartását.

A települési önkormányzat az önkormányzatokról szóló törvény alapján - mint a kötelező feladat ellátásának költségét - az állami költségvetés felé jogosult érvényesíteni az így felmerült többletköltségeit.

Amennyiben a települési önkormányzat a kisebbségi művelődéssel kapcsolatos feladatainak /kultúra és nyelv ápolásának lehetővé tétele/ nem tesz eleget előzetes felszólítás és konkrét, bizonyított igények megléte esetén e feladatai ellátásának költsége a települési önkormányzattól bíróilag kikényszeríthető, illetőleg ilyen ítélet esetén a kisebbségi önkormányzat a települési önkormányzat költségére e tevékenység ellátását elindíthatja és igazoltan felmerült költségeit a települési önkormányzaton közadók módjára behajthatja.

62. §.

A helyi kisebbségi önkormányzat fenntartási költsége önkormányzati támogatás formájában, alanyi jogon illeti meg a kisebbségi önkormányzatot melyet a települési önkormányzatot melyet a települési önkormányzat költségvetésének elfogadását követő 10 napon belül kell részére átutalni. Az önkormányzati támogatás mértéke évente nem lehet kevesebb, mint a kvóta szerinti kötelező támogatás összege.

A kvóta szerinti kötelező támogatás összegének megállapítása a következő módon történik:

a településen a helyi önkormányzati választásban résztvevők számának arányát a település lakosságának számához képest meg kell állapítani. Ezt az arányt rá kell vetíteni a kisebbségi önkormányzati választásban résztvevők számára. Így, megállapítható a településen lakó kisebbségi lakosok feltételezett száma.

A települési költségvetésen belül meg kell állapítani az önkormányzati testület és a működését közvetlenül segítő /nem hatósági tevékenységet ellátó/ igazgatási apparátus költségeit, valamint az oktatási és kulturális kiadások éves összegét. Ezt az összeget rá kell vetíteni a település lakosság számára. Így, kiszámítható a településen egy lakosra jutó önkormányzati és kulturális költség.

Ennek az összegnek a felét kell megszorozni a településen lakó kisebbségi lakosok - előzőekben ismertetett módon kiszámított - feltételezett számával.

Az így kiszámított összeg a helyi kisebbségi önkormányzat fenntartására szolgáló kötelező önkormányzati támogatás.

Több településre kiterjedő helyi kisebbségi önkormányzat támogatási kvótájának megállapításánál a települések adatainál összevonást kell alkalmazni, majd a terheket a települések között lakosság arányosan kell elosztani.

63. §.

A korábbi, kisebbségre hátrányos, diszkriminációs helyzet miatt fennálló kedvezőtlen kisebbségi életfeltételek esetén a települési önkormányzat köteles a kisebbségi önkormányzat felkérésére egyez-

tesett programot kidolgozni, a hátrányok felszámolására. A program betartásáért a polgármester a felelős, a program betartásáról évente köteles beszámolni a testületnek /a korábbi hátránytényezők, pl. lakásviszonyok, vízellátás, csatornázás, kereskedelmi ellátás, ut, orvosi ellátás, közlekedés területén a kisebbség által lakott területek vonatkozásában/.

64. §.

A kisebbségi önkormányzatnak véleményezési joga van a lakossági település "önvédelmi őrségek" létrehozására vonatkozó engedélyezési eljárásban. A kisebbségi önkormányzat elutasító véleménye esetén az ügyet felkell terjeszteni a Belügyminiszterhez illetve az Országos Kisebbségi önkormányzathoz. A belügyminiszter az Országos önkormányzat véleményének figyelembevételével dönt az ügyben.

A települési önkormányzat területén kiadásra kerülő médiák /helyi lap, kábel TV, hangos bemondó, stb./ köteles díjmentesen helyet biztosítani a kisebbségi önkormányzat közcélú hirdetésmé- nyeinek, közleményeinek változtatás nélkül, eredeti nyelven, amennyiben az ok nem üzleti jellegűek és nem jogszabálysértő tartalmúak. E közzététel bírói úton is kényszeríthető. Megsértése esetén a kisebbségi önkormányzat pénztárába kártérítés- ként, illetve büntetésként a szöveg kinyomtatása és terjesztése költségeinek duplája fizetendő be.

A közlemény terjedelme nem lépheti túl a kiadvány szokásos terjedelmének egy-nyolcadát.

65. §.

Azokon a település részekén, ahol a kisebbségi népcsoport többségi arányban van, a kisebbségi autonómia kezdeményezésére és egyetértésével köteles a települési önkormányzat által javasolt néven elnevezni.

66. §.

Azokon a településeken ahol a kisebbségi önkormányzat ezt kéri és a kisebbségi lakosok kiszámított "feltételezett száma" szerint a lakosság legalább 1/4-ét nyelvi kisebbség alkotja a település nevét a kisebbség anyanyelvén is jelölni kell, illetve a közintézményeket, üzleteket, stb. ezen a nyelven is fel kell tüntetni.

VI. fejezet

A nemzeti és etnikai kisebbségek or-
szágos önkormányzatai

67. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségek országos önkormányzati testületei köztestületek. Mint ilyenek, jelen törvényben meghatározott jogkörben az állam által delegált közhatalom birtokcsei és letéteményesei.

68. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségek országos önkormányzatai, mint a kisebbségi autonómia letéteményesei, függetlenek. Az állam által delegált egyes feladatok /igy pl.: külkapcsolatok, határozatok közzététele, munkáltatói jogositványok érvényesítése, rendelkezések végrehajtása, stb./ és különleges jogositványok ellátásához állami segédletet, közhatalmat vehetnek igénybe.

69. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségek országos önkormányzatai tevékenységüket az általuk demokratikusan elfogadott alapszabályzat és működési szabályzat alapján végzik, amelyek az Alkotmány vonatkozó szakaszaira és a jelen törvény rendelkezéseire épülnek.

70. §.

A nemzeti és etnikai kisebbség országos önkormányzatának megállapítási szándékát, - közös szándék nyilatkozatot tartalmazó okiratban - legalább 6 helyi kisebbségi önkormányzat, a szükséges intézkedések megtétele érdekében közli a Magyar Köztársaság elnökével.

Amennyiben a kisebbség már rendelkezik - jelen törvényben meghatározott módon létrejött - önkormányzattal, új ilyen kezdeményezés semmisnek tekintendő.

71. §.

A törvényes kezdeményezést követően 60 napon belül a Köztársaság elnöke köteles összehívni a kisebbség országos önkormányzatának alakuló gyűlését.

72. §.

Az alakuló gyűlésre - mint az országos kisebbségi önkormányzat leendő teljes jogú tagjai - meg kell hívni:

- a kisebbség helyi önkormányzatainak egy-egy delegátusát,
- helyi szervezetekkel és bejegyzett, igazolt tagsággal rendelkező országos kisebbségi szervezetet /egyesületek/ delegátusait, oly módon hogy 3 bejegyzett helyi szervezet delegálhat egy küldöttet.
- Minden 300 bejegyzett tagot meghaladó létszámú országos kisebbségi egyesület ezen kívül egy tagot delegálhat a helyi egyesülethez nem tartozó képviselőjeként.

Az egyesületek helyi szervezetei csak akkor élhetnek delegálási joggal, ha a településen nem működik helyi kisebbségi önkormányzat.

73. §.

Az alakuló gyűlésen a Magyar Köztársaság elnöke látja el az elnöklés feladatát. Előkészítő munkája során fel kell hívnia a kisebbségi önkormányzatokat és szervezeteket az országos önkormányzati alakuló gyűlésen való részvételre.

Az előkészítés során a Magyar Köztársaság elnöke felhívja a

kezdemenyező helyi kisebbségi önkormányzatokat és a kisebbség országos szervezeteit alapszabály tervezet kidolgozására, és az Országos Önkormányzati Testület választásának előkészítése érdekében Előkészítő Bizottság létrehozására.

Felkéri az állampolgári jogok országgyűlési biztosát /ombudsman/ az alakuló gyűlés delegáltjai mandátumának törvényességi és érvényességi ellenőrzésére. Az ezzel kapcsolatos - esetleges - jogvitákban a Legfelsőbb Biróság 15 napon belül köteles állást foglalni.

Felkéri a kormány elnökét hogy az Országos Kisebbségi Önkormányzat megalakulásához készítsen előterjesztést az alakuló gyűlés, majd pedig a Parlament elé a leandó önkormányzat működési feltételeinek anyagi biztosításáról és az önkormányzat tulajdonába kerülő induló vagyonról, valamint a kisebbségi országos önkormányzat intézményrendszerének kialakításáról.

74. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat alakuló gyűlése akkor határozatképes, ha legalább 6 helyi kisebbségi önkormányzat delegátusa részt vesz rajta.

75. §.

Alakuló ülésén a gyűlés dönt az országos autonómia létesítéséről statutumának létrehozásáról, testületeinek és tisztségviselőinek megválasztásáról. Megvitatja, véleményezi a kormány törvénytervezetét, az országos önkormányzat működési feltételei /pénzügyi javaslat, intézményrendszer, induló vagyon/ tárgyában.

A Kormány előterjesztése és az Országos Önkormányzat álláspontjának figyelembe-vételével az Országgyűlés törvényt alkot

az önkormányzat vagyoni és intézményi feltételek biztosításáról.

76. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat alakuló gyűlése döntéseit szótöbbséggel nyílt szavazással hozza meg. Ez alól kivétel a személyi döntések esete, ahol a szavazás titkos, valamint az alapszabály megállapítása és az önkormányzati rendelet megalkotása, amelyhez kétharmados szótöbbség szükséges.

77. §.

Az alakuló gyűlés megválasztja a Kisebbségi Önkormányzat Intéző Bizottságát, valamint gazdasági ellenőrzés és egyéb szakbizottságait.

Megválasztja a kisebbségi Önkormányzati Testület Szenátorát /szóvivőjét/ aki az önkormányzat parlamenti képviselőjére jogosult.

Tagokat választ a Legfelsőbb Bíróság Kisebbségi Tanácsába.

Küldötteket delegál a kisebbségi médiákat és intézményeket felügyelő kuratóriumokba.

- az alapszabályában rögzített módon további feladatokat is ellát.

78. §.

A létrejött önkormányzat működési feltételeit érintő, a Kormányval esetlegesen fennálló vitában az Országgyűlés kisebbségi ügyekkel foglalkozó bizottsága haladéktalanul állást foglal és az Országgyűlés az önkormányzat létrejöttét követő 30 napon belül határoz.

A 24. oldalon szereplő 60. § után betoldás:

60/B §.

Azon a településen, illetőleg önkormányzattal rendelkező településrészben, amelyen valamely kisebbség jelen tv 62.§-ában meghatározottak alapján kiszámított feltételezett száma eléri a lakosság 5%-át, a helyi önkormányzat /állami költségvetési támogatásból/ köteles gondoskodni arról, hogy a helység területén:

- a./ a helyi önkormányzat által alkotott jogszabály kihirdetése, illetve hirdetmény közzététele - a magyar mellett - a kisebbségi nyelven is megtörténjen.
- b./ a közigazgatási eljárás során használt nyomtatványok a kisebbség nyelvén is rendelkezésre álljanak
- c./ a helység- és utcaneveket megjelölő táblákon, továbbá a közhivatalok /közszolgáltatást végző szervek/ elnevezését feltüntető táblákon és működésükre vonatkozó közleményeken - a magyar mellett azonos módon - a kisebbség nyelvét is használják.

81. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat megalakulását követően létrejött helyi kisebbségi önkormányzatok és szervezetek delegátusai a 74. §-ban meghatározott módon tagjaivá válnak az Országos Kisebbségi Önkormányzatnak.

Jelentkezésük és mandátumuk igazolása után az Önkormányzat 15 napon belül köteles számukra helyet biztosítani. Vitáik esetén a bíróság dönt.

82. §.

A Kisebbségi Törvény meghozatalát követően a helyi és országos Kisebbségi Önkormányzatok létesítésének előkészítése céljából a kisebbségi szervezeteknek az országos állami médiákban /rádió, TV, ujság/ - meghatározott kvóta szerint - ingyenes hirdetési, felhívási lehetőséget kell biztosítani.

83. §.

A Magyar Televízió és a Magyar Rádió köteles a kisebbségi Törvény alapvető szabályairól, a kisebbségek önkormányzatok feladatairól és létrehozásának módjáról ismertető műsort /közleményt/ készíteni és ezt fő műsoridőben heti egy alkalommal megfelelő terjedelemben díjmentesen sugározni 1 hónapon keresztül.

84. §.

A helyi médiákban /megyei és városi lapok, körzeti rádió és TV. adások/ a 83. §-ban meghatározott ismertetést ugyan- csak közzé kell tenni az ott leírt formában. A helyi média közzétételi /sugárzási/ területén működő kisebbségi szerve- zetek részére fő műsoridőben, heti 5-5 perc illetőleg 1/8 szerzői iv terjedelemben 1 hónapig keresztül ingyenes hirde- tési, felhívási lehetőséget kell biztosítani a kisebbségi önkormányzatok kezdeményezése, létrehozása érdekében.

85. §.

A 82-84 §-ban foglalt kommunikációs jogositványokat az országos települési és kisebbségi önkormányzati választási kampányok során kötelező biztosítani.

86. §.

A kisebbségi szervezetek, önkormányzatok tulajdonában, ille- tőleg felügyelete alatt működő médiák kötelesek a fenti terje- delem kétszeresét rendelkezésre bocsátani - különbségtétel nélkül, csorbitatlan formában - az országos kisebbségi szer- vezetek választási hirdetményeinek közzétételére és a választás szabályainak ismertetésére.

VII. fejezet

Az országos kisebbségi önkormányzatok jogositványai

87. §.

Az országos kisebbségi önkormányzat feladata a kisebbség sajátos kollektív országos érdekeinek képviselése és védelme, valamint a kisebbség kulturális autonómiájának megvalósítása az ehhez szükséges tevékenységek ellátása, intézkedések megtétele, szabályok megalkotása, intézmények létrehozása és működtetése.

88. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat, e törvényben részletesen nem szabályozott szervezeti, működési, képviselési irányítási feladatait statutumában rendezi. A statutum önkormányzati rendelet formájában kerül kiadásra.

89. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat rendeletei sorszámmal, a dátum és a kiadó Önkormányzat nevének rövidítésével önkormányzati rendelet megjelöléssel kerülnek kihirdetésre magyar és az önkormányzat más hivatalos nyelvén /nyelvein/. Vita esetén a magyar nyelvű variáns tekintendő mérvadónak.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat rendeleteit a Magyar

Közlönyben és az Önkormányzat hivatalos lapjában az elfogadást követő 15 napon belül közzé kell tenni.

90. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat sajátos céljai, feladatai ellátása érdekében - rendelettel - intézményeket alapít és megállapítja ezen intézmények működésének szabályait.

91. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat rendelettel hagyja jóvá más önkormányzatokkal és központi állami szervekkel kötött - intézmények közös megalapításával, működtetésével, megszüntetésére szolgáló - megállapodásait.

92. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat rendeletben határozza meg költségvetését, a rendelkezésére álló forrásainak felhasználást, helyi önkormányzatok fejlesztési támogatására, intézményeinek működtetésére és fejlesztésére.

Ugyancsak rendeletben határoz zárszámadásáról és vagyonelemtárja megállapításáról.

93. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat rendeletében határozza meg az önkormányzati törzsvagyon körét, rendeletében hagyja jóvá vagyontárgyak kivonását a törzsvagyon köréből.

94. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat rendeletben határozza meg a kisebbségi önkormányzati választások kampányára fordítható pénzeszközök felhasználásának elveit és a kisebbségi önkormányzat rendelkezésére álló média lehetőségek választási célú felhasználásának részletes szabályait.

95. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat rendeletében állapítja meg:

- A kisebbségi önkormányzat nevét és jelképeit,
- ünnepeit,
- védett műemlékei és emlékhelyei körét és a védelem szabályait
- kintüntetéseit és odaitélésének feltételeit és szabályait

96. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat rendeletében határozza meg a kisebbségi oktatás törzsanyagát az óvodában, az általános- és középiskolákban.

97. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat rendelet formájában jogosult a kisebbségi oktatás ellenőrzésére szolgáló intézményrendszer /tanfelügyelet/ szervezeti és működési rendjének valamint elveinek megállapítására.

98. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat rendeletében határozza meg azokat az álláshelyeket, amelyek betöltéséhez a kisebbségi nyelvismeret kötelező.

Rendeletben határozza meg továbbá a nyelvismeret igazolására szolgáló vizsga követelményeit és leteleinek módját.

99. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat rendeletében kötelező feladatot írhat elő a helyi kisebbségi önkormányzatok számára.

Ilyen kötelező feladat ellátásához köteles a szükséges pénzeszközöket a helyi önkormányzatok rendelkezésére bocsátani.

100. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat rendeletében határoz:

- a rendelkezésére álló rádió és televízió frekvencia felhasználásának módjáról és elveiről
- sajtóközleményeinek közzétételi kötelezettségeiről és módjáról, a közszolgálati médiákban és országos napilapokban
- a rendelkezésére álló közszolgálati rádió és TV. műsoridő felhasználásának elveiről

101. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat rendelettel adhatja hozzájárulását kisebbségi tárgyú adatgyűjtésekhez.

Ilyen hozzájárulás hiányában az adatgyűjtés tilos. Az ilyen adatok gyűjtése, tárolása, felhasználása és közzététele statisztikai bűncselekménynek minősül.

A hozzájárulásnak tartalmaznia kell az adatfelvétel körét, tárgyát, célját, a szerzett adatok felhasználásának, tárolásának körét és előírásait, valamint ezek ellenőrzésének - védelmének - formáját és felelőseit.

102. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat - meghatározott éves kvóták alapján - jogosult állami támogatás igénybevételére.

103. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat ingyenesen jogosult egy-egy országos rádió és TV. frekvenciasáv birtoklására.

104. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat jogosult a kisebbségi médiákban, a közszolgálati médiákban /állami rádió, TV, hírügynökség/ valamint az országos napilapokban maximum 1/8-ad szerzői iv terjedelemben maximum heti egy alkalommal díjmentesen nyilatkozatát /állásfoglalását, rendeletét/ csor- bitatlan formában nyilvánosságra hozni.

A Kisebbségi önkormányzat e jogának megsértése esetén a mulasztó média köteles az önkormányzat pénztárába kártérítés- ként a közlemény fizetett formájában való - e médiában szo- kásos áron történő - közzétételének háromszoros költségét megfizetni.

105. §.

Állami kötött készletgazdálkodású papirfelhasználási és ér- tékesítési szabályozás esetén a kisebbségi célú sajtókiadványok papírszükségletei az állami központi papírigényekkel azonos el- bírálásban részesítendőek és előnyt élveznek más célú papírigé- nyekkel szemben.

106. §.

A Kisebbségi Önkormányzat működését szolgáló központi iroda helyiségei, valamint az Önkormányzat gyűlése alatt annak ülésterme sérthetetlen.

Állami szerv /hatóság/ alkalmazottja vagy képviselője e helyiségekbe csak az Önkormányzat felelős képviselőjének külön felhatalmazása alapján léphet be.

A kormány kötelezettsége, hogy e sérthetetlenségnek érvényt szerezzen, továbbá, hogy az Önkormányzat helyiségeit atrocitások veszélyével szemben megvédelmezze.

107. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat tagja és meghatalmazott képviselője /alkalmazottja/ e minőségében eljárva hivatalos személynek minősül és ennek megfelelő védelemben részesül.

108. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat jogosult zárt helyiségben kisebbségi tömegrendezvény megtartására.

Amennyiben - a helyben szokásos terem bér ellenében - erre nem tud helyszint biztosítani, a kormány legalább 20 nappal a rendezvény megtartásával kapcsolatos szándékbejelentés /mely tartalmazza a várható résztvevők számát, a rendezvény időpontját és időtartamát, a rendezvény rendjéért felelős személy megnevezését és hely biztosításának kérelmét/ után köteles 6 napon belül megfelelő helyszint - méltányos térítés

ellenében - a Kisebbségi Önkormányzat rendelkezésére bocsátani. A kérelem teljesítésének elmulasztása az Alkotmányban foglalt gyülekezési jog megsértésének minősül.

109. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat jogosult kisebbségi jogvédő-jogsegély irodák fenntartására.

Az irodák jogi végzettségű - önkormányzat által felhatalmazott - képviselői jogosultak a kisebbség kollektív jogainak sérelme esetén hatóság vagy bíróság előtt fellépni, keresetet beadni illetőleg perben az önkormányzat nevében fellépni. Egyedi kisebbségi jogokat érintő peres vagy hivatalos ügyekben jogosultak - a félmeghatalmazása alapján - képviselőket ellátni, jogvédelmet biztosítani.

110. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat meghatározott formában előterjesztett kérése alapján - amennyiben nem ütközik nemzetközi szerződésbe - a legalább 5 éves életvitel-szerűen, hivatalos engedéllyel Magyarországon tartózkodó nem magyar állampolgárságu személy magyar vagy kettős állampolgársági ügyének rendezését soron kívül, 15 napon belül kell a hivatalos szerveknek intézniük. Ilyen kérés elutasítása esetén megfelelő indok hiányában, az önkormányzat kérését bíróságon kérheti teljesíteni.

111. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat egyetértése szükséges az állam és más önkormányzatok /pl. MTA/ által kiírt kisebbségi tárgyú pályázatok, ösztöndíjak feltételrendszerének, elveinek és elbírálási szabályainak megállapításához.

112. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat - meghatározott kvóta alapján - jogosult állami támogatásból valutakeretre, nemzetközi kapcsolatainak fenntartása, szakember-képzési feladatainak /pl. tanulmányut, szakirodalom-beszerzése, pályázat, ösztöndíj, stb./ ellátása céljából.

113. §.

Az országos Kisebbségi Önkormányzat vámmentesen jogosult Magyarországra behozni a kisebbségi oktatás céljait szolgáló tankönyveket, taneszközöket, oktatásra szolgáló berendezéseket és felszereléseket.

114. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat - meghatározott kvóta alapján - vámmentesen jogosult az országba behozni, illetve kivinni a kisebbségi kultúra fejlesztését illetve a kulturális cserét szolgáló szellemi termékeket. /Könyvek, újságok, folyóiratok, lemezek, filmek, műsoros videókazetták, hangkazetták, népművészeti és háziipari termékek/.

115. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzatok önálló gazdasági vállalkozásai mentesek az adófizetési kötelezettség alól, amennyiben ezek haszna kizárólag a kisebbség oktatási és kulturális igényeinek ellátását szolgálja.

116. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat mentes az illetékfizetési kötelezettség alól.

117. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat jogosult ülnököket /esküdteket/ választani a Legfelsőbb Biróság Kisebbségi Kollégiumában.

118. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat jogosult - többségi arányban - tagokat delegálni az állami közszolgálati médiák /rádió, TV, hírügynökség/ kisebbségi szerkesztősegeit irányító kuratóriumokba.

VIII. fejezet

A nemzeti és etnikai kisebbségek országos
önkormányzatainak képviselete és jogosítvá-
nyai az állami szervekkel kapcsolatban

A./ A nemzeti és etnikai kisebbségi önkormányzat par-
lamenti képviselete és jogosítványai

119. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzati Testület kétharmados többséggel, demokratikus módon megválasztott szenátora /képviseelője/, a kisebbségi önkormányzat képviseletében teljes jogu parlamenti képviselővé válik hiteles parlamenti megbízó-levelének az Országgyűlés Elnökénél történő benyújtását követően mandátumának átvételével.

A Kisebbségi Önkormányzat parlamenti képviselője /szenátorra/ a többi képviselővel azonos jogállással és jogosítványokkal rendelkezik, az e törvényben meghatározott többletjogosítványok kivételével.

Variáció! Bizalmas!

119. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzati Testület kétharmados többséggel, demokratikus módon megválasztott szenátora /képviselője/ a kisebbségi önkormányzat képviselőjében meghívotti státussal, tanácskozási joggal rendelkezik a Parlament plenáris ülésein, valamint szavazati joggal bír a Parlament Emberi Jogi, Vallásügyi és Kisebbségi Bizottságának kisebbségi kérdésekkel foglalkozó döntéseinek meghozatalakor, szavazati joggal bír a Parlament Kisebbségi Kollégiumának ülésein és tanácskozási joggal vesz részt a Parlament bizottságainak Kisebbségi jogokat érintő vitáiban.

A kisebbségi önkormányzatok tanácskozási joggal rendelkező szenátorai /képviselői/ parlamenti munkájukhoz jogosultak megkapni a Parlamenti képviselőknek járó összes információt és kedvezményeket.

/Ez a variáció a kérdésben még elfogadható minimális kompromisszum lehetősége/.

120. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzatok választott képviselői /szenátorai/ a Parlamentben Kollégiumot alkotnak. A Kollégiumnak saját testületi jogositványai vannak.

121. §.

A nemzeti és etnikai kisebbségek Országos önkormányzatainak képviselőiből álló Kollégium a Parlamentben önálló albizottságként működik. Elnökét 3 havonkénti névsor szerinti rotációval maga választja meg, működésének szabályai - a parlamenti ügyrend szabályainak figyelembe vételével maga határozza meg.

122. §.

A Parlament nemzeti és etnikai kisebbségi Kollégiuma az Országgyűlés Emberi Jogi Kisebbségi és Vallásügyi Bizottsága részére javaslatokat, észrevételeket tehet, amelyet a Bizottság köteles 15 napon belül megtárgyalni.

A Bizottság Kisebbséget érintő ügyben hozott állásfoglalásakor - eltérő vélemény esetén - a Kisebbségi Kollégium külön véleményét is ismertetni kell a plenáris ülésen a bizottsági vélemény mellett.

A Kollégium véleményének kifejtésére előadót állithat.

A Bizottság illetve a Kollégium véleményeltérése esetén a Kollégium egy alkalommal kérheti a téma következő bizottsági tárgyalási napra halasztását egyeztetés megkísérlése céljából.

123. §.

A Parlament Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Kollégiuma tagjának joga van sérelmes ügyek kivizsgálására az Országgyűlés Emberi Jogi Kisebbségi és Vallásügyi Bizottságtól Tényfeltáró Bizottság kiküldését kérni. Amennyiben a Bizottság a kérést megtagadja, a Kollégium javaslatára a plenáris üléshez fordulhat, amely köteles szavazni a kérdésben.

124. §.

A Parlament Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Kollégiuma az Emberi Jogi Kisebbségi és Vallásügyi Bizottsággal tartott együttes ülésén évenként megtárgyalja és véleményezi a költségvetési törvény tervezetének kisebbségeket érintő javaslatait. A Kollégium javaslatot tesz a kisebbségi célu pénzalapok mértékére, felosztási elveire és módjára. A bizottsági döntést követően a Parlament Költségvetési Bizottsága és a Kollégium egyeztető ülést tart.

125. §.

A Kormány által beterjesztett zárszámadás /költségvetési beszámoló/ vitájakor a Kollégium a Kisebbségi Bizottsággal együttes ülésén tekinti át a kisebbségek céljaira felhasznált költségvetési pénzalapok biztosításának és a célok érvényesülésének ügyét.

126. §.

A kisebbségi törvény módosítására tett javaslat parlamenti vitájában, szavazás előtt, a Nemzeti és Etnikai kisebbségi Kollégiumnak joga van 3 hónap halasztást kikötni a döntés meghozatalánál.

A halasztási kérelem bejelentése az Országgyűlést kötelezi és a határidő eltelte után a vitatott kérdést az Emberi Jogi Kisebbségi és Vallásügyi Bizottság elé is újból be kell terjeszteni megvitatásra.

127. §.

A Kormány illetőleg az illetékes kormány szerv évenként köteles a Parlament Nemzeti és Etnikai Kollégiuma elé terjeszteni a kisebbségek helyzetéről szóló átfogó jelentését.

Amennyiben a Kollégium ezt nem fogadja el illetve vitatja, joga van a jelentést észrevételeivel együtt a Parlament Emberi Jogi Kisebbségi és Vallásügyi Bizottságához, valamint rajta keresztül az Országgyűlés plenáris ülése elé terjeszteni, állásfoglalás céljából.

A plenáris ülés a kérdésben 30 napon belül köteles állásfoglalni.

128. §.

A Parlament Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Kollégiuma az Országgyűlés Oktatási, Kulturális és Kommunikációs Bizottságával együttes ülésén évenként megvitatja a kisebbségek

oktatási, kulturális és kommunikációs jogai érvényesülésének ügyeit, a Kormány Kisebbségi Hivatala, a művelődésügyi miniszter és az állami kommunikációs médiák elnökeinek előterjesztése alapján.

129. §.

A Parlament Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Kollégiuma tagjainak a kisebbségi önkormányzatok nevében vétőjoga /egyetértési joga/ van a kisebbségi Ombudsman jelölése esetén.

A Kollégium tagjai kezdeményezhetik az Ombudsman visszahívását.

A Kollégium tagjainak joga van a kisebbségi Ombudsmannál eljárást kezdeményezni a kisebbségre sérelmes ügyek kivizsgálása és orvoslása céljából.

Az Ombudsman a feladatot nem tagadhatja meg és 40 napon belül köteles a Kollégium előtt beszámolni eljárása eredményéről.

130. §.

A Parlament Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Kollégiuma a Legfőbb ügyésztől tájékoztatást kérhet olyan ügyek vizsgálati eredményéről, amelyek a kisebbségek érdekeit, jogait alapvetően érintik. A legfőbb ügyész legkésőbb a vizsgálat lezárását követő 10 napon belül köteles tájékoztatást adni a kérdésben.

A Kollégium a legfőbb ügyésznél a kisebbségek jogait érintő ügyekben eljárást kezdeményezhet. Az eljárás megindításáról és az ügyben született döntésekről a legfőbb ügyész köteles haladéktalanul tájékoztatást adni a Kollégiumnak.

B./ Az országos kisebbségi önkormányzatok képvisellete és
jogositványai a végrehajtó hatalom szerveivel kapcsolat-
ban

132. §.

A Kormány illetve központi szervei által készített törvénytervezetek és rendelet-tervezetek, kisebbségek helyzetét és alapvető kisebbségi jogokat érintő változtatások esetén véleményezésébe előzetesen be kell vonni a kisebbségi önkormányzatokat.

A végleges tervezeteken fel kell tüntetni az önkormányzatok véleményét és vita esetén mellékelni kell a kisebbségi önkormányzati álláspontot. A törvénytervezetek esetében nem mellőzhető a kisebbségi önkormányzat véleménye a kisebbségekről szóló törvény, a sajtó és médiatörvény, az oktatási törvény, a kulturáról szóló törvény, a büntetőjogi és büntetőeljárásról szóló törvény, az egyesületekről és támogatásukról szóló törvény, a települési önkormányzatok feladatairól, vagyonáról, hatásköréről szóló törvény, a településfejlesztésről szóló törvény és a kárpótlásról szóló törvények megalkotásánál és változtatásánál.

133. §.

A költségvetési törvény előkészítése során a pénzügyminiszter köteles egyeztető tárgyalást lefolytatni a kisebbségi célú költségvetési tételek megfelelő tervezése érdekében az Országos Kisebbségi Önkormányzatok képviselőivel. Véleményeltérésük esetén az önkormányzatok álláspontját a törvénytervezet mellékleteként szerepeltetni kell az előterjesztésben.

134. §.

A Minisztertanács Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatala, a Küvelődési Minisztérium, a Településfejlesztési Minisztérium, a Belügyminisztérium, a Pénzügyminisztérium, a Munkaügyi Minisztérium és a Népjóléti Minisztérium illetékes munkatársai legalább fél évenként kötelesek az Országos Kisebbségi Önkormányzat képviselőivel közösen áttekinteni a kisebbségi problémákat, munkaterületén. A közös értekezletről emlékeztető készül a felek aláírásával.

Az emlékeztetőt meg kell küldeni a Parlament Kisebbségi Bizottságának és a Kormány Elnökének.

135. §.

A Kormány illetékes szervei és az Országos kisebbségi önkormányzatok közös megállapodás alapján együttesen intézménye-

ket létesíthetnek.

Ezeknek az intézményeknek a működését, fenntartását, ezek elveit és szabályait a felek megállapodásban rögzítik.

136. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat, a kisebbség helyzetét érintő bármely kérdésben, a hatáskörrel rendelkező állami /vagy önkormányzati/ szerv vezetőjéhez fordulhat és tőle:

- tájékoztatást, adatot, szakmai és jogértelmezési kérdésben állásfoglalást kérhet.
- javaslatot tehet, intézkedés megtételét kezdeményezheti.
- az állami /önkormányzati/ szerv által irányított intézmény működésével, illetőleg az általuk kibocsátott jogszabállyal és döntéssel kapcsolatban véleményt nyilváníthat. Kisebbségi érdeksérelem esetén kezdeményezheti annak megváltoztatását vagy visszavonását.

Kisebbségi Jogot sértő jogszabállyal, döntéssel szemben az Országos Kisebbségi Önkormányzat a bírósághoz is fordulhat jogvédelemért.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat megkeresésére az érintett szerv köteles 30 napon belül érdemben válaszolni.

Ha az ügy nem tartozik e szerv hatáskörébe, - az Önkormányzat egyidejű tájékoztatása mellett - köteles a megkeresést 3 napon

belül áttenni az ügyben hatáskörrel rendelkező szervhez. E jogok megsértése esetén a Kormány a Nemzetiségi és Etnikai Kisebbségi Hivatala útján - az Önkormányzat kérésére - haladéktalanul köteles intézkedni a jogsértés megszüntetéséről.

137. §.

A Kormány, Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatala útján segíti és szervezi a kisebbségek jogainak és sajátos érdekeinek érvényesülését tevékenységi területén. Támogatja és segíti a Kisebbségi önkormányzatok munkáját.

C./ Az Országos Kisebbségi Önkormányzatok jogai és kötelezettségei más önkormányzatokkal és szervezetekkel kapcsolatban

138. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat kötelezettsége, hogy tevékenységével, szolgáltatásaival segítse a helyi kisebbségi önkormányzatokat és a kisebbségi kulturális autonómia intézményeit és szervezeteit.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat kötelezettsége, hogy tevékenységével, szolgáltatásaival segítse a hozzá forduló kisebbségi állampolgárok és helyi kisebbségi közösségek sajátos kisebbségi jogai és érdekei érvényre juttatását, különösen olyan esetben, amikor a hozzá fordulónak nem áll rendelkezésére a helyi kisebbségi önkormányzat lehetősége.

E feladatok ellátásnak szabályait az Önkormányzat Statútuma tartalmazza

139. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat, feladatai ellátása érdekében más önkormányzatokkal és szervezetekkel társulást hozhat létre, illetőleg résztvehet ilyen társulásokban.

A részvételt és ennek szabályait az Országos Kisebbségi Önkormányzat testülete a tagok 2/3 -ának egyetértése esetén fogadja el. Az elfogadás után köthető meg a társulási szerződés.

140. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat döntéseinek törvényességgel kapcsolatos jogvitákban első fokon a székhelye szerinti megyei /fővárosi/, ^{biróságok} másodfokon a Legfelsőbb Biróság kisebbségi tanácsai jogosultak eljárni.

D./ Az Országos Kisebbségi Önkormányzat és az Állam felatai, jogai és kötelezettségei a kisebbségvédelem nemzetközi normái valamint az Önkormányzat nemzetközi kapcsolattartása ügyeiben.

141. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat köteles fellépni, illetőleg állami fellépést kezdeményezni a kisebbség nemzetközi szerződésekben / például: Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezmény, az apartheid bűncselekmények leküzdéséről és megbüntetéséről szóló ENSZ egyezmény, a diszkrimináció tilalmáról rendelkező ENSZ közgyűlési határozat, az oktatásban alkalmazott megkülönböztetés elleni küzdelemről szóló UNESCO egyezmény, az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet Záróokmánya, az Európa Tanács Kisebbségi Chartájának ajánlásai, stb./ biztosított jogainak érvényesülése érdekében.

Az Állam jelen törvényben is megerősített kötelezettsége a kisebbségi jogokat deklaráló és védő nemzetközi szerződések előírásainak érvényt szerezni.

Ennek körében - többek között - az Állam köteles fellépni a diszkrimináció bármely formája ellen, szavatolja a kisebbségek büntetőjogi védelmét, valamint a jogvédelmi intézmények hatáskörének, feladatkörének és működésének szabályozásával biztosítja az egyéni és kollektív kisebbségi jogok érvényesülését.

Az Állam törekszik arra, hogy az EMSZ-ben, az Európa Tanácsban és más nemzetközi szervezetekben a kisebbségi jogok teljessé tételét, a kollektív jogok elismerését, a kisebbségi önazonosság megőrzését biztosító jogokat és e jogok védelmét tartalmazó szerződések jöjjenek létre.

142. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat, feladatainak ellátása érdekében jogosult széleskörű nemzetközi kapcsolatok kiépítésére és fenntartására. E jogának gyakorlásához az illetékes állami szervek / Külügyminisztérium, külképviseltek, stb./ kötelesek a szükséges információkat és egyéb segítséget megadni számukra.

Kötelesek támogatni az Országos Kisebbségi Önkormányzat részvételét és tagságát a kisebbségi jogokat képviselő, vagy azok érvényesülését támogató nemzetközi szervezetekben.

Kötelesek támogatni az anyanyelv ápolása, az oktatási, tudományos, kulturális és sportkapcsolatok kiépítése és gyakorlása érdekében az Országos Kulturális Önkormányzatot más országok állami, vagy kisebbségi etnikai szerveivel és szervezeteivel, illetőleg e témával foglalkozó külföldi magánszervezetekkel és személyekkel való kapcsolatában.

IX. fejezet

A kisebbségi kulturális autonómia intézményrendszere

143. §.

A kisebbség nyelvi, kulturális identitásának megőrzéséhez, közösségi fenntartásához és fejlődéséhez a kisebbség önkormányzatai jogosultak az ezt szolgáló intézményrendszer kiépítésére és fenntartására, valamint igényelhetik az államtól az ehhez szükséges feltételek /vagyon tárgyak, normatív támogatások/ kötelező biztosítását.

144. §.

Az országos kisebbségi intézményhálózat - főszabály szerint minden országos önkormányzattal rendelkező kisebbséget megillet.

Az intézményrendszer alapelemei:

- a/ megfelelő oktatási és képzési hálózat az óvodától az egyetemig
- b/ országos kulturális és tudományos intézet
- c/ önálló sajtóorgánum(ok), kiadó és hírszolgáltatás
- ä/ kisebbségi nyelvű rádió- és televízióműsor
- e/ központi könyvtár /archivum/ és megfelelő könyvtár-hálózat
- f/ muzeumi kiállítóhely országos gyűjtőkörrel
- g/ jogvédő és jogsegélyszolgálat

145. §.

Az intézményrendszerből az óvodák, általános iskolák, - kivételes esetekben - a középiskolák, a helyi könyvtárak, helyi muzeumi tájházak, kivételes esetekben a helyi kisebbségi rádióműsorok és jogsegélyirodák a helyi kisebbségi önkormányzatok vagy társulásaik saját szervei.

A többi országos intézmény az Országos Kisebbségi Önkormányzat saját szerve, a társult közös tulajdonu szervek kivételével. Feladatrendszerükre és működésükre vonatkozó szabályozás joga - a törvény keretei között - az országos önkormányzat hatáskörébe tartozik.

E hatáskör egyes elemeit az országos önkormányzat a helyi érdekek figyelembevételével, saját statutumában szabályozott módon, a helyi kisebbségi önkormányzatra átruházhatja.

146. §.

A 144.§-ban felsorolt intézmények fenntartásáról az állam gondoskodik normatív költségvetési támogatásból.

Az erre fordítandó összegeket úgy kell megállapítani, hogy az intézmények működésének színvonala a hasonló - nem kisebbségi - rokonintézmények ellátási szintjének megfeleljen.

147. §.

A 144. §-ban részletezett intézményrendszer a kisebbségi kulturális autonómia alapintézményhálózatát képezi. Ezen túlmenően az egyes kisebbségek igényei és sajátosságai szerint a kör bővíthető / helyi művelődési ház, audiovizuális archivum és kiadó, színház, képzőművészeti kiállítóterem, stb./

146. §.

Az intézmények az önkormányzatok saját intézményei, de egyidejűleg az országos intézményhálózatba is integrálódnak. Így olyan szervezeti megoldást kell alkalmazni, amely számol a kettős kötődéssel. Ezért az országos kisebbségi önkormányzatok - a kisebbség kulturális autonómiáját megvalósító - intézményei alapítványi formában működnek.

Az alapítványokat irányító kuratóriumok részben az Önkormányzat, részben az adott szakma képviselőiből áll oly módon, hogy az önkormányzati képviselők többségben vannak. A szakmai képviselőket az illetékes ágazati minisztériumok és szakmai kamarák közös jelöltjei közül az önkormányzat választja.

Az egyes intézményekre vonatkozó külön szabályok

A/ Oktatási rendszer

147. §.

A kisebbségek anyanyelvi oktatása a kisebbségi kulturális autonómia részét képezi. A nemzeti és etnikai kisebbségek anyanyelve /óvodától az egyetemig/ az oktatás valamennyi fókán tanulható.

A nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó gyermek /vagy személy/ szülője vagy gondviselőjének döntése alapján, illetőleg 16. életéve betöltése után saját nyilatkozata sze-

rint, anyanyelvén és magyar nyelven is részesülhet oktatásban.

A kisebbségi oktatás általában kisebbségi iskolában /óvodában/ vagy kisebbségi tanulócsoportban történik /osztály/. Kisebbségi oktatást megvalósító önálló intézmények a kisebbségi önkormányzatok saját intézményei.

Nem önálló ilyen intézményrész működési szabályai tekintetében a fenntartó és a kisebbségi önkormányzat megállapodása az irányadó.

Óvodában, általános és középiskolában 15 /korcsoportba tartozó/ tanuló jelentkezése esetén a kisebbségi tanulócsoport /osztály/ beindítása kötelező. Az érintett szülők vagy az önkormányzat kezdeményezésére körzeti kisebbségi iskola, vagy tanulócsoport is szervezhető.

Kisebbségi oktatás magániskolában is szervezhető. Ebben az esetben is követni kell az Országos Kisebbségi Önkormányzat rendeleteiben és a vonatkozó egyéb jogszabályokban meghatározott követelményeket.

A kisebbségi oktatásra irányuló igények felmérésében és az oktatás megszervezésében a települési és kisebbségi önkormányzatok kötelesek együttműködni.

Kisebbségi iskolában /tanulócsoportban/ a kisebbség nyelvének, kulturájának, történelmének és hagyományainak ok-

tatása mellett biztosítani kell a magyar nyelv elsajátításának lehetőségét is.

A kisebbségi alap és középfoku önálló és társult oktatási intézmények létesítését és fenntartását az állam és a települési önkormányzatok kötelesek normatív támogatás, valamint induló vagyon /ingatlan, berendezés, felszerelés/ biztosításával segíteni. A normatív támogatás kialakításánál figyelemmel kell lenni a kisebbségi oktatás átlagnál nagyobb költségigényére, továbbá körzeti iskola esetében a felmerülő kollégiumi igényre is.

Minden országos kisebbségi önkormányzattal rendelkező kisebbségnek legalább egy középfoku oktatási intézménnyel rendelkeznie kell. A továbbiakban 20 kisebbségi önkormányzatonként egy középiskola állami költségvetésből történő létesítése igényelhető az Országos Kisebbségi Önkormányzat részéről.

Az olyan kisebbség esetében, amely ezidáig nem rendelkezett középfoku oktatási lehetőséggel és e törvény alapján arra jogosult, az állam köteles 2 éven belül az intézmény létesítésének feltételeit biztosítani. A további igények esetén önálló kisebbségi középiskola létesítésére, a teljesítési kötelezettség határideje az állam részére 5 év /jelen jogszabály kihirdetésétől és az igény előterjesztésétől számítva./

148. §.

A kisebbségi, anyanyelvi egyetemi oktatás fő célja, a kisebbségi értelmiség képzése és a kulturális autonómia szakemberutánpótlásának biztosítása.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat jogosult az államtól önálló felsőoktatási intézmény, illetőleg önálló beiskolázási jogu intézményrész /tanszék, tanszékcsoport/ vagy intézményrészek létesítését és fenntartását vagy annak költségeinek biztosítását igényelni, a következő szakterületeken:

- bölcsészettudomány /általános és középiskolai tanárképzés, nyelvész, filológus, népművelő, múzeológus, történész, néprajzos, szociológus, újságíró, tömegkommunikátor szakterületen/
- óvónők és tanítók képzése
- jogi és közigazgatási szakemberek, valamint szociális munkások.

Az állam az Országos Önkormányzat igényét a bejelentéstől számított 3 éven belül köteles kielégíteni.

A kisebbségi felsőfoku intézmény /intézményrész/ hallgatója párhuzamosan más felsőoktatási intézményben /intézményrészben is folytathatja - az adott szakma szerinti tanulmányait a felvételi követelmények teljesítése esetén.

149. §.

A 148. §-ban felsorolt szakterületeken kívül is gondoskodni kell a kisebbségi nyelvet beszélő más szakemberek /pl.: közgazdászok, orvosok, mérnökök, stb/ képzéséről, illetőleg képzésük során a kisebbségi nyelv és kultúra elemeinek elsajátítási lehetőségéről a felsőfoku oktatás során.

A kisebbségi fiatalok felsőoktatási képzésének, valamint a szakemberek továbbképzésének elősegítésére az államnak törekednie kell képzési /ösztöndijas/ programoknak a kisebbségi nyelvet beszélő, vagy ott színvonalasan oktató, országokkal együtt történő megszervezéséről.

150. §.

Az önálló kisebbségi oktatási intézményt elsősorban a megfelelő kisebbséghez tartozók vehetik igénybe. Ezekben az oktatási intézményekben más is folytathat tanulmányokat. A felvétel /beiratkozás/ előzetesen nyilvánosságra hozott szabályok alapján történhet.

151. §.

A kisebbségi oktatási rendszer szakmai irányítását a 146. §-ban meghatározott kuratórium végzi.

B/ Országos kisebbségi tudományos intézet, kulturális inté-
zet és közművelődési intézményhálózat

152.§.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat jogosult az államtól kisebbségi tudományos intézet létesítését és fenntartását, vagy annak költségei biztosítását igényelni. Az állam az Önkormányzat igényét a bejelentéstől számított 3 éven belül köteles kielégíteni.

153 §.

Az országos kisebbségi tudományos intézet tevékenységi területei:

- nyelvápolás, nyelvészeti és filológiai kutatások
- néprajzi, történeti és kisebbségszociológiai kutatások
- a kisebbségi irodalom és művészet kutatása
- a kisebbségi oktatás szakmai segítése, részvétel a szakemberképzésben és továbbképzésben
- kapcsolattartás - különösen a nyelvemzetek/ek - rokonintézményekkel

154. §.

A kisebbségi tudományos intézet - a kisebbség sajátos igényeinek megfelelően - komplex kisebbségi intézmény részeként is létrehozható. Így például komplex intézményt alkothat: felsőoktatási intézménnyel, országos könyvtárral, országos muzeummal, kiadóval, országos kulturális és oktatási központtal.

Az országos kisebbségi tudományos intézet, jelen törvényben meghatározott módon több kisebbség társult intézményeként is létrehozható.

155. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat jogosult az államtól országos kisebbségi kulturális központ létesítését és fenntartását igényelni.

Az állam az Önkormányzat igényét a bejelentéstől számított 3 éven belül köteles kielégíteni. A Kulturális központra is vonatkoznak a 154. §-ban megfogalmazott előírások.

156. §.

Az országos kisebbségi kulturális központ feladatai:

- szervezi és segíti a kisebbségi öntevékeny hagyományőrző csoportok, művelődő közösségek tevékenységét
- fórumot biztosít, szervezi a kisebbségi kultúra, művészet értékeinek bemutatását, propagálását
- kisebbségi rendezvényeket szervez
- feladatai ellátása érdekében kapcsolatokat tart hazai és külföldi rokonintézményekkel és szervezetekkel

157. §.

A helyi kisebbségi önkormányzatok, kisebbségi szervezetek és magánszemélyek közművelődési tevékenységet folytathatnak, ennek érdekében intézményeket hozhatnak létre, nemzetközi kapcsolatokat tarthatnak fenn.

158. §.

Az állami és önkormányzati, közművelődési és oktatási intézmények kötelesek a kisebbségek közművelődési tevékenységét támogatni, annak alapfeltételeit biztosítani.

C/ Kisebbségi könyvtárhálózat, kiadói és muzeumi közgyűjteményi tevékenység

159. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat jogosult az államtól országos kisebbségi könyvtár, kisebbségi kiadó, muzeumi kiállítóhely és országos gyűjtőkörrel rendelkező ilyen közgyűjtemény létesítését és fenntartását, vagy annak költségei biztosítását igényelni. Az állam az Önkormányzat igényeit a bejelentéstől számított 3 éven belül köteles kielégíteni.

Az intézmények létesítésére és fenntartására alkalmazhatók a 154. §. előírásai.

160. §.

A nemzeti és etnikai kisebbség, anyanyelvi és kisebbségi kulturális szakirodalommal történő ellátását a kisebbségi alapkönyvtári rendszer biztosítja.

Kisebbségi alapkönyvtárat /vagy letéti gyűjteményt/ a helyi kisebbségi önkormányzat illetőleg kisebbségi oktatási intézmény /tanulócsoport/ igénybejelentése alapján a települési önkormányzat köteles létrehozni. Ehhez a pénzügyi feltételeket az állami költségvetés biztosítja.

A helyi kisebbségi alapkönyvtárat, a kisebbségi önkormányzat, oktatási és közművelődési intézmény, valamint a települési önkormányzat is fenntarthat. A fenntartás költségeit - normatív támogatás formájában - az állami költségvetés biztosítja.

161. §.

Helyi kisebbségi közgyűjteményt /kiállítóhelyet/ a helyi kisebbségi önkormányzat, vagy ennek hiányában a települési önkormányzat köteles fenntartani. Az e körbe tartozó létesítmények megszüntetéséhez az Országos Kisebbségi Önkormányzat hozzájárulása szükséges.

162. §.

Az állam támogatja a kisebbségi könyvkiadást és a kulturális jellegű időszaki kiadványok megjelentetését.

Minden Országos önkormányzattal rendelkező kisebbségi önkormányzat kiadója jogosult évente 3 kötet megjelentetésének költségeit /a kisebbségi kiadványok eddigi átlagos példányszáma és terjedelme erejéig/ az állami költségvetéstől igényelni. Ez a kötetszám minden 20. helyi tagönkormányzat esetén eggyel növekszik.

D/ Kommunikációs intézmények

163. §.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat jogosult az államtól önálló sajtóorgánum(ok), hirszolgáltatás, anyanyelvi rádió és televízióadás, hireinek, a kisebbségek kulturájának a közszolgálati médiákban való csorbitatlan és megfelelő adásidő-biztosítására, illetve megvalósulásának ben való közzététele. működésének technikai és anyagi feltételét igényelni.

164. §.

A Kisebbségi Önkormányzat normatív támogatásként a sajtóorgánum kiadásához évente egy 3000 példányban lo szerzői iv terjedelemben megjelenő hetilap átlagos kiadási költségét igényelheti.

165. §.

A kisebbségi hirszolgáltatás /hirügynökség/ fő feladata a magyar, a kisebbségi és a kisebbségi nyelvű országok hirügynökségeivel, tömegkommunikációs eszközeivel és intézményeivel való kapcsolattartás, szervezés, információ és hircsere.

Kisebbségi hírszolgáltatás a 154. §-ban szabályozott módon, illetőleg állami hírügynökséggel társult formában is megszervezhető. A kisebbségi hírszolgáltatás költségeit az állami költségvetés normatív támogatás illetőleg egyszeri alapjuttatás formájában biztosítja.

166. §.

Minden országos önkormányzattal rendelkező kisebbség jogosult kisebbségi nyelvű rádió és televízió adásra.

Az ehhez szükséges feltételek / frekvencia, szerkesztőség, ingatlan, illetve fenntartási költségek/ biztosítása állami feladat. Az Országos Kisebbségi Önkormányzat valamint az illetékes kormányzati szervek évenként megállapodásban rögzítik az igényeket és a feltételek biztosításának módját és mértékét. Vita esetén az Országgyűlés Kisebbségi Bizottságának álláspontja az irányadó a kérdésben.

A rádió és televízió kisebbségi adásainak minimumát a közszolgálati adók keretén belüli, legalább heti 1 óra műsoridőben - önálló szerkesztőséggel való - biztosítása jelenti.

Távlati cél az önálló kisebbségi adások - legalább regionális szintű - megszervezése. Ennek elérésére a Kormány közép-távú programot készít.

A kisebbségi rádiós és televíziós szolgáltatásokkal kapcsolatos döntésekbe /közszolgálati médiák esetében/ a 146. §-ban meghatározott módon az Országos Kisebbségi Önkormányzat részvételét a szerkesztőségek irányításában biztosítani kell, a tájékoztatás szabadságának elve fenntartása mellett.

167. §.

Az állam a kisebbségek által lakott területeken köteles biztosítani a kisebbségi nyelvű országból származó rádió és televízióadások vételének lehetőségét. E kötelezettségének maradéktalan teljesítésére 5 év felkészülési idő áll rendelkezésére. Az ilyen adással nem rendelkező, illetőleg technikai okokból megvalósíthatatlan helyzet miatt a szolgáltatást nélkülöző országos önkormányzattal rendelkező kisebbség esetében a 166§-ban meghatározott adásminimum duplájára emelkedik.

E/ Jogvédelem és jogsegélyszolgálat

168. §.

A kisebbségi önkormányzatoknak e törvény előírásai következtében jelentkező feladatai megfelelő színvonalu ellátása,

a kisebbségek egyéni és kollektív jogvédelme indokolja, hogy országos önkormányzataik jogsegélyszolgálati jogvédő intézményt /intézményeket/ tarthassanak fenn.

Jogsegélyszolgálat fenntartásának költségeit az Országos Kisebbségi Önkormányzat normatív állami támogatás formájában igényelheti az állami költségvetéstől oly módon, hogy minden 20. helyi tagönkormányzat esetén 1 jogsegélyiroda költsége biztosítandó. A norma megállapításánál a más érdekképviselőknél /szakszervezetek/ működő jogsegélyirodák átlagos működési költségeit kell alapul venni. Az Országos Önkormányzat az iroda létesítéséhez egyszeri alaptámogatást igényelhet.

Az Országos Kisebbségi Önkormányzat, a helyi kisebbségi önkormányzatokkal társult formában is működtetheti területi jogvédő irodáját.

X. fejezet

A nemzeti és etnikai kisebbségek anyagi támogatása, önkormányzataik vagyona és gazdálkodása

169. §.

A Magyar Köztársaságban élő nemzeti és etnikai kisebbségek jogai tényleges érvényesülésének és jogos igényeik támogatá-

sának pénzügyi feltételeit az állami költségvetésben, az önkormányzatok költségvetésében és a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi alap révén kell biztosítani.

E feladatok ellátásában hazai és külföldi szervezetek, alapítványok és magánszemélyek is közreműködhetnek.

Az állami költségvetés, illetőleg az Állami Vagyonügynökség /ingatlanok és berendezések esetében/ illetőleg a Kincstári Vagyonkezelő Központ biztosítja az e törvényből eredő állami vagyoni kötelezettségek teljesítését.

A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Alap pályázati rendszerben működik. Kisebbségi szervezetek, magánszemélyek kezdeményezéseinek, alkotó munkájának, tevékenységének támogatására szolgál.

Az Alapot az Országgyűlés hozza létre, pályázati feltételeit nyilvánosan meghirdeti, ezek alapján Kuratórium dönt a pályázatok elbírálásáról.

Az Alapot az Országgyűlés alaptőke juttatásával hozza létre. Az éves állami költségvetésből az alaptőke növelhető.

Az Alap működését, gazdálkodását Kuratórium irányítja.

A Kuratórium elnökét és tagjainak felét az Országgyűlés választja a Emberi jogi, Kisebbségi és Vallásügyi Bizottsága javaslatára. A kuratórium többi helyét az Országos Kisebbségi Önkormányzatok egy-egy választott delegátusa tölti be.

A/ A Kisebbségi Önkormányzatok anyagi támogatása

170. §.

A Kisebbségi önkormányzatok feladatai ellátásának anyagi-pénzügyi feltételeit induló vagyon biztosítása /állami ingatlan és alapjuttatás/, az állami költségvetés normatív hozzájárulása, a helyi vagy területi önkormányzat költségvetési hozzájárulása, a kisebbségi önkormányzatok részére átengedett bevételi források, saját bevételek, alapítványok, nemzetközi szervezetek, hazai és külföldi állami és magán-szervezetek illetőleg magánszemélyek adományai és felajánlásai valamint egyéb bevételek biztosítják.

Az állami költségvetés és vagyonjuttatás biztosítja a nemzeti és etnikai kisebbségek alapvető jogai biztosításának és alapszükségletei kielégítésének pénzügyi feltételeit, különösen a kisebbségi önkormányzatok és intézményeik normatív támogatásának, alapintézményeik létesítésének és fenntartásának költségeit.

Az alapítványok, adományok és más bevételek elsősorban a kisebbségi önkormányzatok egyéb intézményeinek fenntartását, fejlesztési és támogatási célokat szolgálnak.

B/ A kisebbségi önkormányzat vagyona

171. §.

A kisebbségi önkormányzatok vagyona az önkormányzatok működéséhez és céljaihoz szükséges tulajdonból és vagyoni értékű jogokból áll.

A kisebbségi önkormányzatok mint jogi személyek, vagyonukkal önállóan gazdálkodnak.

A kisebbségi önkormányzatok tulajdona az önkormányzatok céljainak megvalósítását szolgálja.

Az önkormányzati tulajdon körébe tartoznak különösen:

- oktatási, tudományos, kulturális, egészségügyi, szociális, tömegkommunikációs, sport, kisebbségi érdekvédelmi és egyéb intézmények;
- középületek és lakóépületek;
- pénzkészletek, betétek, értékpapírok;
- ingóságok;
- vagyoni értékű jogként: frekvencia.

A kisebbségi önkormányzatok feladatai ellátásához szükséges vagyontárgyaknak részükre történő átadására, ilyen irányú igényeik alapján - elsősorban - megalakulásukat követően kerül sor.

172. §.

A kisebbségi önkormányzati tulajdon alanya a kisebbségi önkormányzat. Tulajdonosi jogait az általános jogszabályi rendelkezések, a jelen törvény szabályai, valamint az önkormányzati statutumok előírásai alapján gyakorolja.

A kisebbségi önkormányzat vagyona törzsvagyona és egyéb vagyona oszlik. Törzsvagyon az állam által biztosított alapjuttatás és ingatlan támogatás, valamint az önkormányzat és intézményei ingatlanvagyona.

A kisebbségi önkormányzat törzsvagyonnak nem minősülő vagyonával, kisebbségi önkormányzati céljai érdekében szabadon vállalkozhat, gazdasági társaság tagja lehet.

✓ A kisebbségi önkormányzat gazdálkodása

173. §.

A kisebbségi önkormányzat saját költségvetéssel rendelkezik. Az országos kisebbségi önkormányzat éves költségvetés, a helyi kisebbségi önkormányzat éves pénzügyi terv alapján gazdálkodik.

174. §.

A kisebbségi önkormányzatok gazdasági feladataik ellátásához alapítványt hozhatnak létre, hitelt vehetnek fel és kötvényt bocsáthatnak ki, sorsjátékot rendezhetnek.

A kisebbségi önkormányzatok feladataik ellátásához kapcsolódóan céltámogatást igényelhetnek.

A kisebbségi önkormányzatok, költségvetésük teljesítéséről zárszámadást /éves pénzügyi beszámolót/ valamint vagyonelemtárt készítenek.

A zárszámadásnak tartalmaznia kell a normatív és céltámogatások felhasználásáról szóló jelentést.

A zárszámadást az Állami Számvevőszék jogosult ellenőrizni.

A kisebbségi önkormányzat gazdasági-pénzügyi tevékenységének ellenőrzésére pénzügyi ellenőrző bizottságot hoz létre.

XI. fejezet

A nemzeti /etniai/ kisebbség országos önkormányzati
egyesülése

175. §.

Legalább 2 helyi kisebbségi önkormányzattal rendelkező

kisebbséghez tartozó helyi önkormányzatok - amennyiben nem kívánnak országos önkormányzatot alapítani, illetőleg erre a helyi kisebbségi önkormányzatok alacsony száma miatt nincs lehetőségük - Országos Kisebbségi Egyesülést alakíthatnak.

Az Országos Kisebbségi Egyesülés megszűnik a kisebbség Országos Önkormányzatának létrejöttével, illetőleg a saját alapszabályában /társulási megállapodás/ foglalt okok alapján.

Egy kisebbség csak egy országos Egyesülést alapíthat. Az alapítás szándékát a Kormány Nemzeti és Etnikai Kisebbségi hivatalánál kell legalább két kisebbségi önkormányzatnak nyilatkozatában bejelenteni.

Az alakuló gyűlést a Nemzeti és Etnikai kisebbségi hivatal hívja össze. Az Egyesülés alapszabálya alapján képviseltethetik benne magukat a kisebbség országos és helyi egyesületei.

Az Egyesülés alapszabályában rögzíti, hogy az adott kisebbség érdekeinek képviselését és kollektív kisebbségi jogainak érvényesítését tekinti feladatának.

Az Egyesülés alakuló ülésén szóvivőt, intéző bizottságot, gazdasági-pénzügyi ellenőrző bizottságot és egyéb tisztségviselőket választ.

Az Országos Kisebbségi Egyesülés köztestület, amely közjogi jogositványokkal is rendelkezik.

Helyi kisebbségi önkormányzat, amely az adott kisebbség érdekképviselőjére lett választva, alanyi jogon tagja lehet az Egyesülésnek és a jelentkezését követő 15 napon belül helyet kell biztosítani a számára az Egyesülés Gyűlésében.

Az Országos Kisebbségi Egyesülés alakuló ülésén a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke előterjesztést tesz az Egyesülés induló vagyonának biztosítása tárgyában.

Az Egyesülés és a Hivatal vitájában az Országgyűlés Emberi jogi, Kisebbségi és Vallásügyi Bizottságának állásfoglalása dönt.

Az Országos Kisebbségi Egyesülés szabályozási jogával az Egyesülés 2/3 szótöbbséggel elfogadott közgyűlési normatív határozata formájában él.

Ilyen joga van az Egyesülésnek a jelen törvény 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, és 97.§-aiban foglalt kérdésekben.

Az Egyesülés szóvivője állandó meghívottként részt vesz az országgyűlés ülésein.

Szavazati joggal vesz részt az Országgyűlés Kisebbségi Kollégiumának ülésein és tanácskozási joggal a Parlament Emberi jogi, Kisebbségi és Vallásügyi Bizottsága kisebbségi kérdésekkel foglalkozó ülésein.

Az Országos Kisebbségi /Önkormányzati/ Egyesülés jogositványaira és kötelezettségeire alkalmazni kell jelen Törvény 68., 69., 88., 102., 106., 108., 110., 111., 112., 113., 114., 115., 116., 132., 133., 135., 136., 138., 139., 141., 142., 145., 147., 149., 150., 155., 156., 157., 158., 160., 161., 164., 170., 171., 172., 173., 174., paragrafusaiban foglaltakat.

XII. fejezet

A nemzeti és etnikai kisebbségek helyi szószólója

176. §.

Azokon a településeken, ahol létrejött a helyi kisebbségi önkormányzat, e kisebbség esetében megszűnik az 1990. évi LXV. törvény /Ötv./ 12.§ /5/ bekezdése szerinti nemzeti és etnikai kisebbségi helyi szószóló megbízatása és ebből eredő jogositványai. E rendelkezés nem érinti a választott testületi tagság tényét.

177. §.

Azokon a településeken, amelyeken nem működik helyi kisebbségi Önkormányzat - illetőleg az adott kisebbség nem rendelkezik ilyennel - az Önkormányzati Törvény szerinti nemzeti és etnikai kisebbségi helyi szószóló /a továbbiakban szószóló/ a kisebbség jogainak érvényesítése és érdekeinek képviselete végett jogosult arra, hogy

- a/ tanácskozási joggal részt vehet a képviselőtestület, illetőleg annak bármely bizottsága ülésén, a zárt üléseket beleértve; azokra a szószólót meg kell hívni.
- b/ javasolhatja a polgármesternek, illetőleg a bizottság elnökének a ^{testületek} feladatkörébe tartozó - kisebbségek helyzetét érintő ügy megtárgyalását, így különösen a kisebbségi bizottság, vagy településrészi önkormányzat létrehozását. Kezdeményezheti továbbá, hogy a képviselőtestület vizsgálja felül bizottságának döntését. A szószóló javaslatát az önkormányza /bizottság/ legközelebbi ülése elé kell terjeszteni és dönteni kell a kérdés napirendre tűzéséről, valamint az előkészítés módjáról.
- c/ a képviselőtestület, illetőleg annak bizottsága ülésén a polgármestertől /alpolgármestertől/, a jegyző-

től, a bizottság elnökétől a kisebbség helyzetét érintő önkormányzati ügyekben felvilágosítást kérhet, amelyre az ülésen - vagy legkésőbb 15 napon belül írásban - érdemi választ kell adni.

- d/ a polgármesteri hivataltól igényelheti a szószólói munkához szükséges tájékoztatást, ügyviteli közreműködést. Közérdekű ügyben kezdeményezheti a polgármesteri hivatal intézkedését, amelyre a hivatal 15 napon belül érdemi választ köteles adni.
- e/ véleményét előzetesen kikérjék a kisebbség jogait, kötelezettségeit érintő önkormányzati rendelet megalkotása, illetőleg a kisebbség helyzetét általánosan érintő intézkedés meghozatala előtt.
- f/ javasolhatja, hogy a képviselőtestület, a kisebbség helyzetével összefüggő - az önkormányzati jogokat, illetőleg az önkormányzat feladatát és hatáskörét érintő kérdésben - az önkormányzati törvény 101. §-ának /1/ bekezdésében foglalt módon - az adott kérdésben hatáskörrel rendelkező szervhez forduljon.

A b., c., e., pont alatti esetben, a szószóló kérelmére, írásban is benyújtott hozzászólását a jegyzőkönyv mellékelni kell, illetőleg véleményét rögzíteni kell a jegyzőkönyvben.

A b., és e., pontokban meghatározott kérdéseknek a képviselőtestület ülésén történő megvitatását, a szószóló igazolt tá-

volléte esetén, kérelmére egy ízben el kell napolni.

178. §.

A szószóló , képviseleti és érdekvédelmi tevékenysége során hivatalos személyként jár el.

A szószólót a tevékenységének ellátásához szükséges időtartamra a munkahelyén fel kell menteni a munkavégzés alól. Az emiatt kiesett jövedelmét a képviselőtestület téríti meg, melynek alapján a szószóló társadalombiztosítási ellátásra is jogosult. A képviselőtestület átalányt is megállapíthat a részére.

XIII. fejezet

Zárórendelkezések

/ A jogszabályrevízió és hatályba léptető rendelkezések a végleges változathoz készülnek el. /